

Mendelova univerzita v Brně

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

Analýza hospodaření vybrané municipality – Břeclav

Bakalářská práce

Vedoucí práce

prof. Ing. Iva Živělová, CSc.

Autor

Veronika Reháková

Brno 2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Veronika Reháková**
Studijní program: Regionální rozvoj
Obor: Socioekonomický a environmentální rozvoj regionu
Název tématu: **Analýza hospodaření vybrané municipality – Břeclav**
Rozsah práce: 40-50

Zásady pro vypracování:

1. Cílem bakalářské práce bude analýza hospodaření vybrané municipality pomocí zvolených metodických postupů a náměty na zlepšení vývoje. Součástí práce bude i přehled o současném stavu řešené problematiky.
2. Rámcová osnova práce: Úvod, cíl práce a metodika, přehled o současném stavu řešené problematiky, vlastní výsledky, závěr a náměty na zlepšení vývoje, seznam literatury

Seznam odborné literatury:

1. HRABALOVÁ, S. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 93 s. ISBN 80-210-3356-8.
2. PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. 213 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
3. PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
4. RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza : metody, ukazatele, využití v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 118 s. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-1386-1.

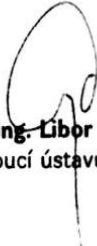
Datum zadání bakalářské práce: květen 2015

Termín odevzdání bakalářské práce: květen 2016

L. S.

Reháková

Veronika Reháková
Autorka práce

prof. Dr. Ing. Libor Grega
Vedoucí ústavu

Živělová

prof. Ing. Iva Živělová, CSc.
Vedoucí práce

prof. Dr. Ing. Libor Grega
Děkan FRRMS MENDELU

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem práci: **Analýza hospodaření vybrané municipality – Břeclav**

vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně 18. května 2016

---

podpis

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych poděkovat mé vedoucí bakalářské práce paní profesorce Ing. Ivě Živělové, CSc. za odbornou pomoc, cenné rady a připomínky, které mi poskytla při zpracování této práce. Dále bych chtěla poděkovat vedoucímu ekonomického oddělení panu Ing. Ladislavu Vašíčkovi, za jeho ochotu a poskytnutí cenných rad, které umožnily napsat tuto bakalářskou práci.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá analýzou hospodaření města Břeclav. Cílem práce je zhodnotit hospodaření města v časovém období 2010 až 2014. Práce je rozdělena na literární rešerši a vlastní práci. V literární rešerši jsou charakterizovány a vysvětleny základní pojmy, které jsou spojeny s municipalitou a jejím hospodařením. Vlastní práce se zabývá analýzou majetku, příjmů a výdajů. Příjmy a výdaje jsou konkrétně rozebrány a je zjišťováno, které hrají důležitou roli v rozpočtu města. Dále je provedena finanční analýza prostřednictvím vybraných informativních a monitorujících ukazatelů dle metodiky Ministerstva financí České republiky. Je proveden ukazatel dluhové služby, ukazatel celkové (běžné) likvidity a ukazatel podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům. Na základě zjištěných výsledků je možné označit hospodaření města Břeclav za velmi dobré. Součástí práce je také návrh možností, které mohou vést k rozvoji a lepšímu hospodaření města Břeclav v budoucnu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Hospodaření města Břeclav, finanční analýza, rozpočet obce, příjmy, výdaje

ABSTRACT

This thesis analyses economy management of town Breclav. Aim is to evaluate the economy management of the town in period 2010 to 2014. Thesis is divided into literature review and own work. The literature review characterizes and explains basic concepts which that relate to municipalities and its management. The own work analyses assets, income and expenses. Incomes and expenses are concretely analyzed and thesis detects, which have an important role in the town budget. Farther financial analysis is accomplished through selected informative and monitoring indicators according to the methodology of the Ministry of Finance. The thesis brings debt service, indicator of the total (current) liquidity indicator and the share of liabilities to total assets. Based on the results, economy management of town Breclav can be described as very good. Thesis also includes proposal options, which can bring the development and better economy management of the town Breclav in the future.

KEY WORDS

Economy management of town Břeclav, financial analysis, town budget, incomes, expenses

OBSAH

1	ÚVOD.....	9
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	10
2.1	Cíl práce	10
2.2	Metodika práce.....	10
3	LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	11
3.1	Veřejná správa.....	11
3.1.1	Historie veřejné správy a územní samosprávy	12
3.2	Obec	13
3.2.1	Druhy obcí	13
3.2.2	Působnost obcí	14
3.2.3	Orgány obce	16
3.3	Rozpočet obce	19
3.3.1	Charakteristika rozpočtu	19
3.3.2	Funkce rozpočtu.....	21
3.3.3	Rozpočtové zásady	21
3.3.4	Rozpočtový proces.....	22
3.3.5	Rozpočtová skladba	23
3.3.6	Závěrečný účet.....	25
3.4	Struktura územního rozpočtu	26
3.4.1	Příjmy rozpočtu obce	27
3.4.2	Výdaje rozpočtu obce	30
3.5	Majetek obce	32
3.5.1	Vymezení majetku obce.....	32
3.5.2	Hospodaření s majetkem obce	33
3.6	Finanční analýza hospodaření obce	34
3.6.1	Soustava informativních a monitorujících ukazatelů.....	35

4	VLASTNÍ PRÁCE	36
4.1	Charakteristika města Břeclav.....	36
4.1.1	Historie města	36
4.1.2	Obyvatelstvo	37
4.1.3	Organizační struktura města	38
4.1.4	Občanská vybavenost	38
4.1.5	Nezaměstnanost	39
4.2	Majetek města Břeclav	40
4.3	Analýza příjmů, výdajů a salda hospodaření	42
4.3.1	Struktura příjmů.....	44
4.3.2	Struktura výdajů.....	48
4.4	Ukazatelé finanční analýzy	52
4.4.1	Ukazatel celkové (běžné) likvidity	52
4.4.2	Ukazatel podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům	53
4.4.3	Ukazatel dluhové služby.....	54
4.5	Náměty na zlepšení hospodaření města	57
5	ZÁVĚR.....	58
	Seznam použité literatury	60
	Seznam tabulek, grafů a obrázků	65

1 ÚVOD

V České republice bylo k 1. 1. 2015 6 253 obcí. Územní samospráva je reprezentantem svých občanů, hájí jejich zájmy a preference. Jednou z důležitých funkcí obce je zabezpečovat pro své občany veřejné a smíšené statky. Tyto statky jsou užitečné pro celou společnost, a proto je obce pro své občany obstarávají. K výkonu funkcí mají obce své orgány. Sestavují si svůj vlastní rozpočet, kdy výše rozpočtu je odlišná dle velikosti obce. S finančními prostředky je důležité nakládat hospodárně, efektivně a účelově. Při sestavování rozpočtu obce je nutné brát opatrnost. Příjmy při sestavování rozpočtu plánovat raději nižší a naopak výdaje vyšší.

Majetek obce je jednou ze základních podmínek samosprávy. Vlastnictví majetku je důležitým ekonomickým nástrojem obecní samosprávy a může sloužit k rozvoji obce.

O tom, jaká je situace obce je nutné provádět finanční analýzu, která zkoumá a hodnotí hospodaření obce. Prostřednictvím analýzy je možné zamezit neefektivnímu finančnímu řízení a růstu zadluženosti obce. Finanční analýza dává přehled o tom, zda je nakládáno s veřejnými prostředky zodpovědně a nedochází k jejich plýtvání.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je analýza hospodaření města Břeclav v letech 2010 až 2014 pomocí zvolených metodických postupů a náměty na zlepšení vývoje. Hlavním záměrem je analyzovat majetek města, jednotlivé příjmy a výdaje a následně pomocí vybraných finančních ukazatelů zhodnotit finanční situaci města. Na základě získaných poznatků následně navrhnout řešení, která by mohla vést k lepšímu hospodaření v dalších letech.

2.2 Metodika práce

K splnění cíle této bakalářské práce je nutno provést analýzu majetku města Břeclav, analýzu příjmů, výdajů, salda hospodaření města Břeclav a následně pomocí zvolených finančních ukazatelů zhodnotit finanční situaci města.

V úvodu vlastní práce jsou uvedeny konkrétní údaje města Břeclav, jako je charakteristika města, historie, vývoj obyvatelstva, organizační struktura, občanská vybavenost a nezaměstnanost.

Práce je zaměřena na vývoj v čase, kde zkoumá, čím jsou jednotlivé příjmy a výdaje ovlivněny. Je naznačen vývoj majetku města. Dále jsou uvedeny výše příjmů a výdajů, ze kterých lze zjistit, zda město hospodařilo se schodkem nebo přebytkem. Je provedena struktura příjmů i výdajů, které jsou rozebrány podle druhového členění. Soustředí se na problematiku, kam plynou nejvíce výdaje města a naopak odkud má město nejvyšší příjmy. Finanční analýza je provedena prostřednictvím soustavy informativních a monitorujících ukazatelů. Z informativních ukazatelů je vybrán ukazatel dluhové služby, z monitorujících ukazatelů jsou vybrány oba, a to jak ukazatel podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům, tak i ukazatel celkové (běžné) likvidity.

Mezi zdroji dat, které jsou pro bakalářskou práci použity, patří účetní výkazy města, jako je rozvaha nebo závěrečné účty. Práce dále vychází z internetových zdrojů, především Českého statistického úřadu a Monitoru, což je informační portál Ministerstva financí, který umožňuje volný přístup k rozpočtu obce.

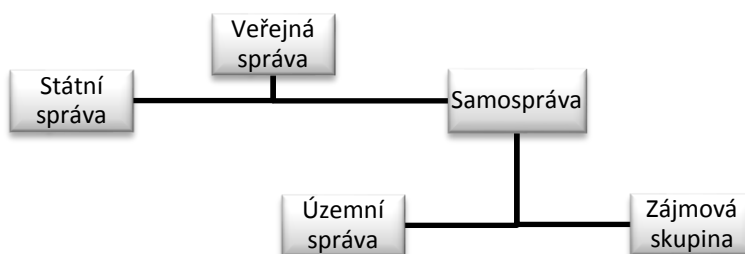
3 LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1 Veřejná správa

Veřejná správa je seskupení různých orgánů a institucí. Podle Lajtkepové (2009, s. 14) je veřejná správa definována jako „*souhrn záměrných činností, kterými se zabezpečují úkoly na jednotlivých vládních úrovních ve veřejném zájmu.*“

Na veřejnou správu lze nahlížet ze dvou hledisek. Jako první lze veřejnou správu brát jako systém, který se skládá ze dvou subsystémů – státní správa a veřejná samospráva. Státní správu vykonává stát prostřednictvím svých institucí, naopak veřejná samospráva je výsledkem delegování správy na jiné subjekty. Je vykonávána samostatně a vlastním jménem. Je možné ji členit na územní a zájmovou. Územní samospráva slouží k vykonávání zájmů osob na určitém území, naopak zájmová slouží k vykonávání zájmů osob spojenými určitými zájmy. Na základě druhého hlediska je možné rozlišovat, zda se jedná o ústřední, územní nebo místní správu. Následující schéma naznačuje právě výše zmiňované členění (Provazníková, 2015).

Obrázek 1: Schéma veřejné správy

Zdroj: vlastní zpracování dle Provazníkové (2015)

Při dělení veřejné správy je možné rozeznávat několik systémů místní správy:

- *angloamerický* – systém na úrovni nižších jednotek založený pouze na samosprávě;
- *francouzský* – na úrovni nižších samosprávných jednotek je vícestupňová územní samospráva a decentralizované orgány státní správy;
- *smíšený* – územně samosprávné celky (obce) vykonávají samosprávu a zároveň státní správu (Peková, 2004).

3.1.1 Historie veřejné správy a územní samosprávy

Revoluční rok 1848 můžeme označit za rok počátku samosprávy u nás. Spolu se zrušením poddanství byla zrušena také vrchnostenská správa. Místo toho se začala vytvářet nová organizace samosprávy založená na myšlence o existenci přirozených práv společenských útvarů, která byla obdobou práv fyzických osob. Na základě toho si obyvatelstvo mohlo nezávisle vyřizovat určité věci samostatně. V roce 1849 vznikla první právní úprava obecního zřízení v provizorním říšském obecním zákoně, která definovala, že základem svobodného státu je svobodná obec. Obce byly rozeznávány na místní, okresní a krajské, a působnost byla členěna na přirozenou a přenesenou. Spolu se vznikem Československé republiky v roce 1918 došlo k úpravám stávajících předpisů. Nejvýznamnější změnou byl Volební řád – zákon č. 75 sb. zákonů a nařízení z roku 1919, který nově zavedl rovné hlasovací právo do obecních zastupitelstev pro všechny československé občany. Později přijímané zákony se zabývaly spíše státní složkou veřejné správy než obecní samosprávou. Důvodem bylo, že rostl počet agend veřejné správy a tím rostla také snaha o jejich jednotný a odborný výkon na území celého státu. Po roce 1945 došlo k zániku ekonomického základu územní samosprávy z důvodu napojení finančního hospodaření národních výborů na státní rozpočet. V tomto období došlo ke změně místních a městských národních výborů, které přestaly být orgány obcí a měst, a staly se orgány státními (Sahula, 1997).

Reforma veřejné správy a územní samosprávy v České republice po roce 1989 se specifikovala převážně na zrušení soustavy národních výborů, změny územního členění, vytvoření dvoustupňové územní samosprávy nebo vytvoření nové struktury státní správy. První etapa reformy je významná především zrušením okresních, krajských a místních národních výborů. Dále došlo ke zrušení řady ministerstev, ale zároveň došlo také ke vzniku některých nových. V průběhu druhé etapy, která probíhala v letech 1992 - 1997, je charakteristické zkvalitnění fungování státní správy. V rámci této etapy bylo snahou snížení kompetencí ústředních orgánů a to ve prospěch nižších územních orgánů. V letech 1997 - 2000 probíhala třetí etapa reformy, ve které se reforma veřejné správy stala prioritou vlády. Byly přijaty zákony o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a krajském zřízení. Třetí etapa se dále zabývala především zkvalitněním spolupráce mezi jednotlivými úrovněmi veřejné správy. Poslední, tedy čtvrtá etapa probíhala od roku 2000. Koncentrovala se převážně na přípravu zrušení okresních úřadů a následný převod jejich kompetencí na jiné orgány (Peková, 2004).

3.2 Obec

Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, je obec „základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.“

Obec je podle Pekové (2004, s. 79) vymezena třemi základními znaky:

- „území;
- *občané ČR s trvalým pobytem, občané s čestným občanstvím obce. Nicméně v hranicích obce vstupují do různých vztahů k obci i právnické osoby a podnikatelé se sídlem na území obce nebo s provozovnou na území obce a další fyzické osoby s přechodným pobytem, dále např. vlastníci nemovitostí na území obce apod.;*
- *samospráva veřejných záležitostí v hranicích obce (na katastrálním území obce), tzn. působnost.“*

3.2.1 Druhy obcí

V České republice rozšiřujeme následující druhy obcí: obce, které nejsou městy; města v závislosti na počtu obyvatel; obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností; statutární města; hlavní město Praha.

Za města se považují ty, které překročí hranici 3 000 obyvatel. Obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností vykonávají státní správu nad rámec své přenesené působnosti. Pověřený obecní úřad vykonává státní správu pro svoji obec; pro obce, které náleží do jeho spádového obvodu, ale také pro obce jiného územního obvodu. Statutární města a hlavní město Praha se mohou dále členit na městské obvody nebo městské části.

V České republice se vyskytuje rozdrobená sídelní struktura obcí. Stát se proto snaží omezovat rozdělování malých obcí ještě na menší sídelní útvary, které by vedly ještě k větší rozdrobenosti sídelní struktury České republiky. Občané obce mají právo se k rozdělení či sloučení obce vyjádřit a to v místním referendu, o kterém rozhoduje

zastupitelstvo obce. Zároveň se stát snaží motivovat obce ke sloučení a to především dobrovolnou cestou. Jedna z motivací je určení podílu obce na celostátním výnosu některých daní na základě velikostní kategorií obce. Bohužel tato motivace se ještě neuchytila a na ekonomické výhody se prozatím nebere ohled (Peková, 2004).

Tabulka 1: Velikostní struktura obcí v České republice k 1. 1. 2015

Kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel	Podíl obyvatel v %
do 199	1 448	180 093	1,7
200 - 499	2 006	654 936	6,2
500 - 999	1 365	962 262	9,1
1 000 - 1 999	747	1 041 459	9,9
2 000 - 4 999	415	1 256 370	11,9
5 000 - 9 999	141	964 589	9,2
10 000 - 19 999	69	971 012	9,2
20 000 - 49 000	43	1 279 132	12,1
50 000 - 99 999	14	1 026 108	9,7
nad 100 000	5	2 202 314	20,9
ČR celkem	6 253	10 538 275	100

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Malý lexikon obcí ČR, online

3.2.2 Působnost obcí

Charakteristickým znakem obcí je kompetence k výkonu činností, které zajišťují. V tomto kontextu rozdělujeme samostatnou působnost a přenesenou působnost. Obě zmiňované působnosti jsou ustanoveny v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích. Důležitým rozdílem v působnostech je, že samostatná působnost může vykonávat činnosti, které nejsou výslovně stanoveny zákonem. Naopak u přenesené působnosti může obec vykonávat pouze ty činnosti, které jsou přesně stanoveny zákonem. Obec při výkonu musí chránit veřejný zájem, tudíž obě působnosti se musí vykonávat s ohledem na ochranu veřejného zájmu. Samostatná působnost na rozdíl od přenesené působnosti je oprávněna vykonávat své záležitosti bez přímých zásahů státu, přičemž dohled je možný pouze v případě, pokud stanoví zákon. U přenesené působnosti je zásah orgánů státu a krajů přirozený a nezbytný, protože orgán kraje (krajský úřad) vystupuje jako nadřízený orgán a orgány státu (ministerstva) vystupují jako ústřední správní úřady, které koordinují, regulují a sjednocují výkon státní správy.

Obec v samostatné působnosti uspokojuje potřeby svých občanů především v oblasti bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Samostatnou působnost vykonává zastupitelstvo obce a ve většině případů i rada obce. Důležitou funkci má také obecní úřad, který plní příkazy uložené zastupitelstvem nebo radou obce.

Do samostatné působnosti obce patří především:

- hospodaření obce;
- rozpočet a závěrečný účet obce;
- správa majetku obce;
- ukládání pokut atd.

Seznam aktivit, které obec vykonává v samostatné působnosti, je pouze názorný, jelikož obecní zřízení neuvádí úplný seznam činností, které jsou v kompetenci obce se samostatnou působností.

U přenesené působnosti rozlišujeme obce podle rozsahu výkonu do tří stupňů:

- *obec prvního stupně* – jde o malé obce, které vykonávají relativně malou část přenesené působnosti. Vyčlenění zaměstnanci pro výkon přenesené působnosti u obce prvního stupně nejsou dostatečně kvalifikováni pro tuto funkci, tudíž pravomoc většinou přechází na starostu obce;
- *obec druhého stupně* – jde o obce s pověřeným obecním úřadem, kde je působnost vykonávána z velké části profesionálními úředníky. Kromě základních funkcí obce prvního stupně, obce druhého stupně vykonávají náplň stavebního úřadu, matričního úřadu, některé agendy práva životního prostředí apod.;
- *obec třetího stupně* – jde o obce s rozšířenou působností, které vykonávají poměrně velký rozsah působnosti. Důležitými oblastmi přenesené působnosti u obcí třetího stupně je oblast živnostenského podnikání, vydávání cestovních a osobních dokladů, agenda řídicího oprávnění, agenda registru vozidel, sociálněprávní ochrana dětí, agenda vodoprávního úřadu, agenda na úseku lesů, myslivosti a rybářství, agenda silničního správního úřadu ve věcech silnic II. a III. třídy, agenda stavebního úřadu atd. (Kočí, 2012).

3.2.3 Orgány obce

Obce se skládají z orgánů jako je zastupitelstvo, rada, starosta, obecní úřad a zvláštní orgán obce, mezi které patří například komise nebo výbory. Orgány mohou jednat písemně nebo ústně. V případě dotazů občanů starostovi jde právě o jednání ústní. Na rozdíl od státu není u územní samosprávy dělba moci. Nejvyšší orgán obce je nadřizený ostatním orgánům, které jsou od něj přímo či nepřímo odvozené. U obcí lze rozeznávat orgány tvořené z více osob, kam patří zastupitelstvo, rada, výbory, komise, nebo orgány tvořené jedincem, kam v případě obce patří starosta. Dále je možné rozeznávat orgány volené přímo občany obce, orgány volené zastupitelstvem nebo orgány volené jiným způsobem (Samospráva, 2007).

Nejvyšším orgánem obce je **zastupitelstvo obce**, které se skládá z jednotlivých zastupitelů. Počet jednotlivých zastupitelů se odvíjí podle počtu obyvatel a velikosti územního obvodu v rozmezí od 5 až 55 členů na jednu obec. Každý nově zvolený člen při zahájení prvního zasedání zastupitelstva obce skládá slib, kde slibuje věrnost České republice. Slibuje, že funkci člena zastupitelstva bude vykonávat svědomitě, a že se bude řídit Ústavou a zákony České republiky. Podle zákona o obcích se schází minimálně jedenkrát za 3 měsíce a zasedání zastupitelstva obce je veřejné.

Zastupitelstvu obce jsou vyhrazeny určité pravomoci, například:

- schvalovat program rozvoje obce;
- schvalovat rozpočet obce, závěrečný účet obce a účetní závěrku obce sestavenou k rozvahovému dni;
- rozhodovat o majetkových záležitostech;
- zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce;
- rozhodovat o založení nebo rušení právnických osob;
- vydávat obecně závazné vyhlášky;
- rozhodovat o vyhlášení místního referenda;
- zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce;
- rozhodovat o zřízení a názvech částí obce, o názvech ulic;
- a další (Zákon č. 218/2000 Sb., o obcích).

Rada obce je výkonným orgánem v samostatné působnosti, v přenesené působnosti může rada obce rozhodovat, jen pokud stanoví zákon. Rada obce se skládá ze starosty, místostarosty (místostarostové) a dalších členů volených z řad členů zastupitelstva obce. Počet členů musí být lichý a splňovat rozmezí 5 až 11 členů. Zároveň nesmí dojít k překročení hranice jedné třetiny počtu členů zastupitelstva obce. Na rozdíl od zastupitelstva není stanoven počet minimálních schůzí. Schůze rady obce jsou neveřejné, ale v některých případech se mohou pozvat na zasedání jiné osoby.

Ve své kompetenci má rada obce vyhrazeno:

- zabezpečovat hospodaření obce;
- vydávat nařízení obce;
- rozhodovat ve věcech obce;
- projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty předložené jí členy zastupitelstva obce;
- zřídit a zrušit odbory a oddělení obecního úřadu;
- jmenovat a odvolávat vedoucí odborů obecního úřadu;
- stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu;
- a další (Kočí, 2012).

Dalším orgánem obce je **starosta**, který zastupuje obec navenek. Starosta a místostarosta jsou voleni zastupitelstvem z řad jejich členů. Zákon nenařizuje, jakým způsobem má dojít k volbě starosty. Je vyloženo na zastupitelstvu, zda se rozhodne pro veřejnou nebo tajnou volbu. Starosta má právo při slavnostních příležitostech užívat závěsný odznak, který tvoří velký státní znak, po jehož obvodu je nápis Česká republika. Starosta odpovídá za včasné přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, nese odpovědnost za informovanost veřejnosti o činnostech obce, společně s místostarostou podepisuje právní předpisy obce. V době jeho nepřítomnosti je zastupován místostarostou. V případě, že obec má zvolených více místostarostů, zastupitelstvo má ve své kompetenci možnost určit pořadí, v jakém budou zastupovat starostu v době jeho nepřítomnosti. Ve většině případů dochází k zastupování starosty jen při dlouhodobější nepřítomnosti a v situaci, kdy se nedá se starostou spojit telefonicky.

Starosta, místostarosta (místostarostové), tajemník a zaměstnanci obecního úřadu společně vytvářejí **obecní úřad**, který je dalším orgánem obce. V čele se nachází starosta. Obecní úřad je tvořen v každé obci, i pokud nemá žádného zaměstnance. V takovém případě je obecní úřad tvořen pouze ze starosty a místostarosty.

S činností obecního úřadu souvisí tajemník obce, který je zřizován v obcích s pověřeným obecním úřadem i v obcích s rozšířenou působností. Tajemník obce je starostovi podřízen a je mu odpovědný za plnění úkolů obecního úřadu. V obcích, ve kterých není zřízena funkce tajemníka, je jeho činnost vykonávána starostou. Tajemník obce může být členem v politických stranách a hnutích, ale nesmí v nich funkčně působit, aby nedošlo k případnému politickému střetu. Tajemník podle zvláštních předpisů stanovuje platy zaměstnancům obecního úřadu, vydává spisový či pracovní řád, plní úkoly uložené zastupitelstvem, radou nebo starostou a řídí a kontroluje organizační složky obce (Samospráva, 2007).

Výkonnými orgány obce jsou **odbory**, jejichž počet je závislý na velikosti obce a rozsahu samostatné působnosti a přenesené působnosti. U malých obcí je organizační struktura menší a počet odborů je nižší, než je tomu u obcí větších, kde je odborů více. Aby bylo dosaženo efektivního řízení obce, měly by odbory mezi sebou spolupracovat. K nejvýznamnějším odborům patří odbor rozpočtu, který vede finanční stránku obce tak, aby bylo dosaženo přebytku, popřípadě jen mimořádně schodku. Dalším odborem je odbor územního plánování zabývající se rozvojem obce, odbor rozvoje služeb, odbor podnikání, odbor organizace a řízení nebo odbor personální.

Obec v rámci zákona může zřídit poradní a kontrolní orgány, mezi které patří **výbory a komise**. Výbory patří mezi iniciativní a kontrolní orgány zastupitelstva obce. Každá obec je povinna zřídit finanční a kontrolní výbor s minimálním počtem tří členů. Finanční výbor je zodpovědný za hospodaření s majetkem obce a finančních prostředků obce. Kontrolní výbor má ve své kompetenci kontrolu plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce, a dodržování právních předpisů. Dalším, již nepovinným výborem je výbor pro národnostní menšiny, který je povinný jen v případě, pokud se alespoň 10 % občanů hlásí k jiné národnostní menšině než české (Peková, 2004).

V obci, která má minimálně tři členy, je možné zřídit osadní výbor, který se může podílet na rozvoji své části obce. Rada obce může jako svůj iniciativní a poradní orgán zřídit **komise**, které jsou výkonným orgánem v přenesené působnosti obce (Zákon č. 218/2000 Sb., o obcích).

3.3 Rozpočet obce

3.3.1 Charakteristika rozpočtu

Základní funkcí rozpočtu obce, je co nejefektivnější užití finančních prostředků tak, aby došlo k zajištění veřejných potřeb.

Rozpočet obce je definován dle Lorence a Kašpárkové (2014, s. 9) jako „*finanční plán, který je zpracováván na základě politického zadání, a který slouží k finančnímu a hospodářskému řízení subjektu. Je tvořen vždy na jedno rozpočtové období, které je shodné s kalendářním rokem.*“

Rozpočet je možné charakterizovat jako:

- *decentralizovaný peněžní fond;*
- *bilanci;*
- *tj. běžný rozpočet;*
- *finanční plán;*
- *nástroj prosazování cílů obecní politiky.*

Decentralizovaný peněžní fond je využíván na principu nenávratnosti, nedobrovolnosti a neekvivalence, stejně jako ostatní veřejné rozpočty.

Rozpočet obce jako *bilance*, kdy cílem hospodaření obce je vyrovnaný nebo přebytkový rozpočet. V případě vyrovnaného rozpočtu by se měly výdaje rovnat příjmům, naopak v případě přebytkového rozpočtu by měly být příjmy vyšší než výdaje. Pokud obec disponuje vyrovnaným rozpočtem, tak v praxi to znamená, že na začátku dalšího rozpočtového období v případě, že nemá žádné finanční rezervy, si musí zaopatřit krátkodobý úvěr na financování potřeb na začátek dalšího rozpočtového období. U přebytkového rozpočtu si územní jednotka krátkodobý úvěr pořizovat nemusí, protože má k dispozici finanční prostředky.

Finanční plán obce se stanovuje na jeden kalendářní rok, neboli na rozpočtové období na základě rozboru minulého rozpočtového hospodaření. Příjmy i výdaje obce jsou předem plánovány. V průběhu roku může dojít k tomu, že vlivem různých faktorů se bude skutečný rozpočet lišit od plánovaného.

Rozpočet obce definován jako *nástroj obecní politiky* k prosazování lokálních nebo regionálních zájmů a preferencí obyvatelstva obce. Rozpočet je využíván jako nástroj k financování svých úkolů v samostatné i přenesené působnosti.

Základní rovnicí rozpočtu obce je:

$$\mathbf{F1 + P - V = F2, kde}$$

F1 = stav peněžních prostředků na počátku rozpočtového období;

F2 = stav peněžních prostředků na konci rozpočtového období;

P = příjmy;

V = výdaje.

V případě, že je stav peněžních prostředků na konci rozpočtového období vyšší než stav peněžních prostředků na počátku rozpočtového období, jde o tzv. přebytkový rozpočet. Naopak v případě, že je stav peněžních prostředků na konci rozpočtového období nižší než stav na začátku rozpočtového období, jedná se o rozpočet schodkový a je nutné čerpat schodek z rezerv nebo jiných zdrojů k vyrovnání bilance rozpočtu (Kolektiv autorů, 2008).

Vyrovnaný rozpočet je velmi vzácný a v praxi se nevyskytující. Nastává pouze v situaci, kdy se stav peněžních prostředků na konci rozpočtového období rovná stavu na počátku rozpočtového období (Červenka, 2009).

3.3.2 Funkce rozpočtu

Mezi funkce veřejného rozpočtu patří podle Hamerníkové (2007) následující:

- *alokační* – rozdělení finančních prostředků k zabezpečení různých služeb obce;
- *stabilizační* – využití veřejných prostředků k ovlivňování ekonomických veličin;
- *redistribuční* – neboli přerozdělovací, kdy snahou je spravedlivé dělení důchodů ve společnosti.

3.3.3 Rozpočtové zásady

V průběhu rozpočtového procesu je nutné dodržovat řadu pravidel či zásad, které stanovuje zákon. Tyto zákonitosti lze dělit na zásady univerzální nebo na zásady uplatňované v rozpočtovém procesu.

Mezi univerzální zásady, která platí pro celou soustavu veřejných rozpočtů patří:

- požadavek na kvalitu rozpočtu;
- vyrovnanost rozpočtu;
- provádění změn rozpočtu;
- orgány odpovědné za hospodaření podle rozpočtu;
- časové použití rozpočtu;
- účelovost rozpočtových prostředky (Tomášková, Pařízková, 2015).

Zásady uplatňované v rozpočtovém procesu lze dělit do dvou etap, a to do etapy, kdy se zásady uplatňují při řízení rozpočtového procesu a do etapy, kdy se zásady uplatňují při hospodaření s rozpočtovými prostředky. Mezi nejdůležitější patří:

- *zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu* - možnost využití finančních prostředků pouze v tom roce, na které byly stanoveny;
- *zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu* - rozpočet by měl vycházet z analýzy hospodářských procesů a odhadu budoucího vývoje;
- *zásada účelnosti* - rozpočet je možné využívat jen k účelům, ke kterým byl stanoven;
- *zásada úplnosti a jednotnosti* - tato zásada je uskutečňována prostřednictvím rozpočtové skladby.

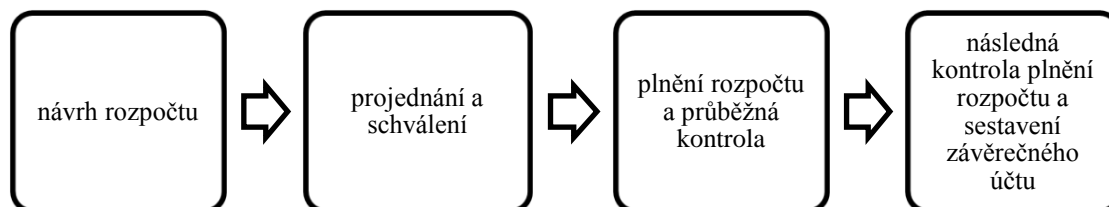
- *zásada efektivnosti a hospodárnosti* - stanovuje, že finanční prostředky mají být využity co nejefektivněji a nejekonomičtějším způsobem.
- *zásada publicity* - znamená, že rozpočet veřejně projednávám a schvalován zastupitelstvem (Bakeš, 1999).

3.3.4 Rozpočtový proces

Hrabalová (2004, s. 26) definuje rozpočtový proces jako „činnost orgánů obce spojenou se sestavením návrhu rozpočtu, jeho schválením a realizací během rozpočtového období, průběžnou a následnou kontrolu jeho plnění. Rozpočtový proces má kontinuální charakter a přesahuje svým trváním délku rozpočtového období, tedy jednoho roku.“

Fáze rozpočtového procesu znázorňuje následující schéma.

Obrázek 2: Schéma rozpočtového procesu

Zdroj: vlastní zpracování (2016) dle Hrabalové (2004)

Návrh rozpočtu obce patří k nejdůležitější a nejnáročnější fázi rozpočtového procesu. Začíná se tvořit většinou v polovině předcházející rozpočtového období. Cílem je co nejpřesněji stanovit příjmy a výdaje obce. Při sestavování se vychází z příjmů a výdajů z minulých let, a v úvahu se bere i případná inflace a vliv různých dalších faktorů. Finanční výbor obecního úřadu je odpovědný za návrh rozpočtu obce (Peková, 2012). Morgan (2014) zdůrazňuje fakt, že při návrhu rozpočtu jsou aktéři zaujatí vlastními zájmy a zapomínají na zájmy ostatních a obecné blaho.

Schválení rozpočtu předchází projednání. Ještě před samotným projednáním a schválením zastupitelstvem obce je rozpočet projednáván radou obce a finančním výborem. Současně musí dojít ke zveřejnění návrhu rozpočtu k případným připomínkám občanům obce. Ti se mohou k navrhovanému rozpočtu vyjádřit přímo na zasedání zastupitelstva obce, nebo nepřímo (písemnou formou) ještě před zasedáním zastupitelstva. Schválení rozpočtu může být dlouhodobou záležitostí a to v případě, že se nepodaří rozpočet schválit. V takovém případě se vrací rozpočet zpět k přepracování.

Pokud zastupitelstvo obce neschválí rozpočet do začátku nového rozpočtového období, tak hospodaří podle rozpočtového provizoria, což je tzv. dočasný rozpočet.

Během rozpočtového období probíhají průběžné kontroly plnění rozpočtu. Kontroly mohou být vykonávané ze strany obce, prostřednictvím finančního výboru, zastupitelstva a rady obce, nebo ze strany občanů na schůzi obecního zastupitelstva. V průběhu roku může dojít k řadě změn v rozpočtu, které se provádí rozpočtovými opatřeními. Jako příklad si můžeme uvést navýšení příspěvku na provoz příspěvkové organizace obce.

Poslední fází rozpočtového procesu je následná kontrola plnění rozpočtu a sestavení závěrečného účtu. Nejpozději 6 měsíců po skončení rozpočtového období sestavují orgány obce závěrečný účet, který podává přehled o skutečném plnění rozpočtu. Závěrečný účet obsahuje také výsledek přezkumu hospodaření obce, který určuje, zda jsou informace ve výkazu o plnění rozpočtu obce pravdivé a věrné (Hrabalová, 2004).

3.3.5 Rozpočtová skladba

Příjmy a výdaje veřejných rozpočtů jsou členěny do tzv. rozpočtové skladby, která umožňuje srovnání údajů uvedených ve veřejných rozpočtech. Je zde využíván princip peněžních pohybů, tzn. připsání peněžních prostředků na bankovní účet či odepsání peněžních prostředků z bankovního účtu (Kolektiv autorů, 2008).

Rozpočtovou skladbu definuje Peková (2008, s. 121) jako „*systematické, jednotné a přehledné třídění, které umožňuje zabezpečit jednotnost a přehlednost rozpočtů a mimorozpočtových fondů, přehledně zjistit potřebné analytické informace o vývoji příjmů a výdajů s využitím principu konsolidace, umožňuje agregovat, sumarizovat příjmy a výdaje za celou rozpočtovou soustavu, analyzovat hospodaření a krytí schodku příslušného veřejného rozpočtu, respektive způsob využití přebytku hospodaření.*“

Třídění příjmů a výdajů v ČR dodržuje několik zásad:

- *zásada jednotnosti a závaznosti* – všechny položky uvedené v rozpočtu obce mají své místo;
- *zásada dlouhodobé stability* – potřebná pro makroekonomické analýzy nebo pro analýzu plnění rozpočtů a ostatních mimorozpočtových fondů z hlediska časové srovnatelnosti rozpočtů;
- *zásada srozumitelnosti* – jasně definovaná hlediska;
- *zásada kompatibility* – s mezinárodními účetními a statistickými standardy.

Rozpočtové operace jsou členěny do následujících čtyř kategorií:

- *kapitolní (odpovědnostní nebo organizační);*
- *druhové;*
- *odvětvové;*
- *konsolidační.*

Kapitolní členění

U kapitolního členění jsou rozpočtové operace členěny do kapitol. Je povinné pouze pro státní rozpočet, pro obce povinné není.

Druhové třídění

Jedná se o třídění do příjmů, výdajů a financování. Pro obce je druhové členění povinné. Příjmy jsou definovány jako „*nenávratně inkasované prostředky připsané na bankovní účet, opětované i neopětované, z domácí ekonomiky i ze zahraničí, včetně přijatých darů a dotací a přijaté splátky půjček za účelem rozpočtové politiky*“ (Provazníková, 2009, s. 115). V rámci druhového třídění dělíme příjmové operace do následujících čtyř tříd: daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace. Naopak výdaje jsou definovány jako „*nenávratné platby na běžné i kapitálové účely, opětované i neopětované, a poskytované návratné půjčky za účelem realizace rozpočtové politiky*“ (Provazníková, 2009, s. 115). Do výdajů se řadí třída číslo 5 – běžné výdaje a třída číslo 6 – kapitálové výdaje. Financování patří třída čísla 8, která obsahuje změny stavu finančních prostředků na bankovních účtech (Provazníková, 2009).

Odvětvové třídění

V tomto třídění se příjmy a výdaje třídí do odvětví podle toho, na jaký účel byly vynaloženy. Pro obce jsou také povinné. Rozlišují se zde čtyři úrovně: skupiny, oddíly, pododdíly a paragrafy; přičemž skupiny patří mezi nejvyšší úrovně a paragrafy zastupují nejnižší úroveň.

Konsolidační třídění

Třídění výdajů a příjmů pro potřeby konsolidace. I v tomto případě je pro obec povinné a jako jediné ze zmiňovaných třídění poskytuje informace o převodech peněžních prostředků uvnitř veřejných rozpočtů. Umožňuje vyloučit převody uvnitř organizační jednotky (Hrabalová, 2004).

3.3.6 Závěrečný účet

Informace o hospodaření obce se na konci kalendářního roku musí zpracovat do závěrečného účtu obce. Obec má povinnost zveřejnit výsledek závěrečného účtu nejméně 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu. Občané obce se mohou k závěrečnému účtu vyjadřovat dvojím způsobem, písemně nebo ústně na zasedání zastupitelstva (Tomášková, Pařízková, 2015).

Ze zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, jsou si obce povinny nechat přezkoumat své hospodaření. Je vyloženo na každé obci, zda si nechá svůj závěrečný účet prověřit auditorem, u kterého je povinnost zaplatit za službu, nebo bezplatně prostřednictvím příslušného krajského úřadu (Zákon č. 420/2004 Sb.).

3.4 Struktura územního rozpočtu

Rozpočet obce se člení na běžný a kapitálový. Běžný rozpočet je definován podle Provazníkové (2009, s. 67) jako „*balance běžných příjmů a běžných výdajů, z nichž většina se každoročně opakuje, vztahují se k danému rozpočtovému roku.*“ Následující tabulka znázorňuje členění běžného rozpočtu.

Tabulka 2: Členění běžného rozpočtu

Příjmy	Výdaje
<ul style="list-style-type: none"> ▪ daňové: svěřené daně, sdílené daně, místní daně, správní poplatky 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ všeobecné veřejné služby ▪ veřejný pořádek ▪ vzdělání ▪ péče o zdraví ▪ bydlení ▪ komunální služby ▪ na podnikání ▪ ostatní běžné výdaje ▪ placené úroky ▪ běžné dotace jiným rozpočtům
<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedaňové: uživatelské poplatky za služby, příjmy z pronájmu majetku, příjmy od vlastních neziskových organizací, zisk z podnikání, ostatní 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ přijaté transfery: běžné dotace ze státního rozpočtu, běžné dotace ze státních fondů, od územních rozpočtů, ostatní běžné příjmy 	
Saldo – přebytek	Saldo – schodek

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Provazníková (2009)

Kapitálové příjmy a výdaje slouží zejména ke krytí investičních potřeb, které jsou obvykle jednorázové a neopakovatelné.

Tabulka 3: Členění kapitálového rozpočtu

Příjmy	Výdaje
<ul style="list-style-type: none"> ▪ z prodeje majetku ▪ kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy ▪ příjmy z půjček ▪ příjmy z emise vlastních obligací ▪ přebytek běžného rozpočtu ▪ dary na investice 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ na investice ▪ kapitálové dotace jiným rozpočtům ▪ na nákup obligací, akcií ▪ poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky ▪ splátky dříve přijatých půjček ▪ krytí deficitu běžného rozpočtu

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Provazníková (2009)

3.4.1 Příjmy rozpočtu obce

Veřejné příjmy jsou důležitou složkou rozpočtu obce. Jsou základním zdrojem krytí veřejných výdajů. Příjmy by měly být dostatečně výnosné, závislé na aktivitě obce, rovnoměrně rozloženy a plánovatelné. Mezi příjmy rozpočtu obce patří daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace (Hrabalová, 2004).

Daňové příjmy

Patří mezi největší skupinu příjmů rozpočtu obce a z hlediska členění patří mezi běžné a nenávratné příjmy. Daň je definována jako „*povinná, nenávratná, neekvivalentní a neúčelová platba do veřejného rozpočtu*“ (Pfeiferová, Žehrová, 2012, s. 44).

Mezi daňové příjmy spadají:

- *svěřené daně;*
- *sdílené daně;*
- *místní daně;*
- *správní poplatky.*

Do *svěřených daní* patří daň z nemovitosti a daň z pozemku. Výnos náleží jednotlivým obcím, na kterých pozemek či nemovitost stojí. Obec nemá v kompetenci určit výši daně, má pouze možnost snížit či zvýšit korekční koeficient velikosti obce, kterým se následně násobí sazba daně.

Sdílené daně jsou v České republice daň z přidané hodnoty, daň z příjmu právnických a fyzických osob. V jejich případě stát stanovuje, jaká část z celostátního výnosu z daní plyne do rozpočtu obce.

K daňovým příjmům patří i *místní daně*, neboli poplatky. Poplatek je definován podle Pfeiferové a Žehrové (2012, s. 68) jako „*částečná úhrada spojená s činností státních orgánů nebo úplatou za prospěch získávaný poplatníkem.*“ Obec sama rozhoduje, zda poplatky zavede či nikoliv. V případě, že poplatky zavede, tak vydává závaznou vyhlášku, ve které jsou podrobnosti ohledně jejich vybírání a další důležité informace. Od daní se poplatky liší tím, že jsou vybírány jednorázově a považují se za návratné ve smyslu obdržení protihodnoty ve formě veřejné služby.

Podle zákona č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích mohou obce vybírat tyto poplatky:

- poplatek ze psů;
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt;
- poplatek za užívání veřejného prostranství;
- poplatek ze vstupného;
- poplatek z ubytovací kapacity;
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst;
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů;
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

Správní poplatky obec vybírá za poskytování služeb, zejména za vydání řidičského průkazu, cestovního pasu, při převodu motorového vozidla, ověření podpisu, za výpis z matriky a jiné. Poplatky jsou upraveny zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, kde jsou v sazebníku uvedeny jednotlivé sazby (Pfeiferová, Žehrová, 2012).

Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy mají vyšší pravomoc obce než daňové příjmy. Patří mezi ně zejména:

- *příjmy z vlastního podnikání* – zisky z municipálních a regionálních podniků, podíly na zisku podniků s majetkovým vkladem obcí nebo regionů, příjmy z pronájmu majetku nebo příjmy z obchodování s cennými papíry;
- *uživatelské poplatky* – poplatky za dodávky pitné vody, za svoz a likvidaci komunálního odpadu, za využívání hromadné dopravy, za využívání skládek;
- *pokuty* – přestupky proti veřejnému pořádku, proti majetku, proti občanskému soužití, za porušování povinnosti spolupůsobit v poplatkovém řízení, za úmyslné zničení. Dle zákona lze uložit následující sankce: napomenutí, pokuta, zákaz činnosti nebo propadnutí věci (Pfeiferová, Žehrová, 2012);
- *příjmy z vlastní správní činnosti* – vydávání licencí k provozu vozidla, povolení stavby, povolení nosit zbraň, ověřování pravosti dokladů;

- *ostatní nedaňové příjmy* – příjmy z mimorozpočtových fondů územní samosprávy, ze sdružování finančních prostředků, z veřejných sbírek a darů (Provazníková, 2009).

Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy, jak již bylo výše řečeno, jsou příjmy jednorázové a neopakovatelné. Plynou z prodeje dlouhodobého majetku obce, z přijatých peněžních darů nebo z příspěvků na pořízení majetku. Význam kapitálových příjmů značně klesal od roku 1994. Do tohoto roku docházelo k objemnému prodeji obecního majetku, převážně z důvodu, že majetky byly často zatíženy velkým vnitřním dluhem. Obce tak začaly dávat více přednost příjmu z prodeje majetku jak výnosu z užití majetku (Hrabalová, 2004).

Přijaté dotace

Dotaci lze charakterizovat dle Pfeiferové a Žehrové (2012, s. 82) jako „*peněžní prostředky poskytované právnickým a fyzickým osobám ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu.*“ Tvoří významnou část příjmů rozpočtu obce. Ústřední vláda přenáší řadu úkolů na obce i kraje v rámci přenesené působnosti. Vlastní příjmy obce nestačí na pokrytí všech výdajů, proto obec musí získat finanční prostředky ze státního rozpočtu (Peková, Pilný, 2002).

Přijaté dotace lze dělit podle různých kritérií. *Dle poskytovatele* na dotace ze státního rozpočtu, dotace ze státních mimorozpočtových fondů, dotace z prostředků Evropské unie, dotace z rozpočtů územních samosprávných celků, dotace od dalších subjektů (např. mezinárodních sdružení měst).

Další členění je *dle účelu* na účelové a neúčelové dotace. Účelové dotace mohou být využity pouze k určenému účelu. Dotaci nelze využít na nic jiného, než je stanoveno dotační politikou poskytovatele. Neúčelové dotace nejsou přesně definovány, na jaký účel musí být vynaloženy. Je jen na územním samosprávném celku, na co dotaci použije. Omezení se může vyskytnout jen v případě stanovení, zda mají být použity k financování běžných nebo kapitálových potřeb.

Mezi další členění patří *dle kritérií přidělování*, kdy důležitým faktorem pro přiznání dotace je například počet obyvatel, rozloha obce nebo míra zadluženosti.

Dle nárokovosti je možné třídit dotace na nárokové a nenárokové. Nárokové dotace jsou poskytovány automaticky, tudíž obec o ně nemusí žádat. V případě nenárokových je nutné, aby obec o dotaci požádala. O tom, jestli dotaci dostane, rozhoduje, zda splňuje kritéria pro poskytnutí finančních prostředků (Hrabalová, 2004).

3.4.2 Výdaje rozpočtu obce

V České republice, tak i ve většině vyspělých zemí, dochází k procesu decentralizace veřejné správy, která má za důsledek, že si obce samy financují veřejné a smíšené statky pro obyvatelstvo (Hrabalová, 2004). O veřejný statek se jedná, pokud je užitek ze spotřeby statku sdílen např. občany země, regionu nebo města jako celkem v okamžiku, kdy je statek poskytnut nebo spotřebován jednou osobou. Mezi nejčastější statky bývají označovány veřejné osvětlení nebo křižovatky na úrovni místní (McKenzie, Tullock, 1978). Výdaje rozpočtu obce nepřetržitě rostou, což vede k vyšší samostatnosti a odpovědnosti obce. Podobně jako u příjmů, tak i výdaje rozpočtu obce se dělí do několika skupin.

Podle ekonomického hlediska se výdaje člení na běžné a kapitálové. Běžné výdaje se označují jako neinvestiční nebo provozní výdaje a jsou pravidelně se opakující. Slouží k financování běžných potřeb v rozpočtovém období, jako jsou platy zaměstnanců, nákup materiálu, energie, voda nebo sociální dávky. Naopak kapitálové výdaje slouží k financování investičních, dlouhodobých potřeb (Provazníková, 2009). Zejména se jedná o nákup nového dlouhodobého majetku nebo navýšení hodnoty již stávajícího majetku (Hrabalová, 2004).

Z hlediska funkce veřejných financí jsou výdaje členěny následovně: alokační, redistribuční a stabilizační. Alokační výdaje slouží k financování veřejných a smíšených statků a služeb. Redistribuční výdaje k poskytování transferů (např. sociální dávky) různým kategoriím obyvatelstva obce. Stabilizační výdaje jsou například na vytvoření nových pracovních míst v obci (Hrabalová, 2004).

Výdaje je možné členit dále *podle rozpočtového plánování* na plánované a neplánované. Plánované jsou ty, které je možné plánovat, a jsou běžně se opakující. Neplánované výdaje jdou jen velmi těžce předvídat a vyskytují se neočekávaně. Patří sem například výdaje vzniklé nahodilými událostmi nebo finanční podpory občanům obce při různých živelných katastrofách. Obec takové události financuje z rezerv, které vytváří.

V některých případech je možné dělit výdaje rozpočtů územní samosprávy *podle charakteru infrastruktury* na výdaje na ekonomickou a sociální infrastrukturu. Mezi výdaje na ekonomickou infrastrukturu patří výdaje na výstavbu a údržbu veřejných komunikací, prostranství a parků, vodovodů nebo kanalizací. Výdaje na sociální infrastrukturu jsou například výdaje na vzdělání, výdaje na stavbu a provoz sociálních zařízení a jiné (Peková, 2004).

Dále je možné členit výdaje na mandatorní, nemandatorní a quasimandatorní. Mandatorní výdaje jsou ze zákona či jiné právní normy povinné a obec je povinna je vynaložit. Nemandatorní výdaje jsou výdaje, které nejsou povinné a záleží pouze na obci, zda je vynaloží. Poslední zmiňované, quasimandatorní, jsou výdaje, které budou uhrazeny i přesto, že nejsou ze zákona povinné. Důvod proč jsou hrazeny je, že neexistuje politická vůle, která by rozhodla, že nebudou uhrazeny (Hrabalová, 2004).

3.5 Majetek obce

3.5.1 Vymezení majetku obce

V roce 1949 došlo v tehdejším Československu ke znárodnění majetku. Následně v roce 1989 byla alespoň část majetku vrácena zpět obcím. Obce získaly majetek zpět ze zákona, rozhodnutím nebo bezúplatným převodem.

Každý územní samosprávný celek musí mít svoji majetkovou základnu. Vlastnictví majetku je důležitou součástí obce. Každá obec může hospodařit s majetkem samostatně, nezávisle na státu. Majetek obce může sloužit k řadě funkcí. Je možné ho zřídit k veřejně prospěšným účelům, pro podnikání nebo pro výkon samosprávy, např. budova a zařízení obecního úřadu (Provazníková, 2009).

Majetek obce se člení na:

- *hmotný*
  - nemovitosti – pozemky, budovy, dopravní cesty;
  - movité věci – stroje, zařízení budov;
  - majetková práva a pohledávky;
  - peněžní prostředky – v hotovosti, vklady na bankovním účtu;
  - cenné papíry – směnky, šeky.
- *nehmotný* – např. software (Peková, 2004).

Z účetního hlediska je dále možné členit majetek na *dlouhodobý a krátkodobý*. U dlouhodobého majetku se jedná o tzv. stálá aktiva, která jsou užívána dlouhodobě a s postupem času u nich dochází k opotřebování. Dlouhodobý majetek se dále člení na hmotný, nehmotný a finanční. Na rozdíl od dlouhodobého je krátkodobý majetek řazen do tzv. oběžných aktiv, která jsou spotřebována najednou a patří sem např. zásoby, peněžní prostředky v hotovosti, pohledávky vůči odběratelům či zaměstnancům, krátkodobý finanční majetek a jiné (Peková, 2004).

3.5.2 Hospodaření s majetkem obce

Zákon o obcích definuje, že každá obec je povinna pečovat o svůj majetek a činit tak, aby docházelo k jeho zachování a rozvoji. Zákon ukládá obcím povinnost nakládat s majetkem účelně a hospodárně. Obce jsou povinny vést evidenci majetku, kterou nejčastěji provádějí prostřednictvím inventarizace a tzv. pasportizace.

Inventarizace může být řádná nebo mimořádná. Řádná se provádí ke dni účetní závěrky, mimořádná naopak při nečekaných situacích. Hmotný majetek a některé druhy nehmotného majetku se provádějí fyzickou inventarizací, finanční majetek dokladovou inventarizací. Pasport je výsledkem inventarizace. Jde o seznam majetku, který obsahuje údaje jako název, stručná charakteristika, adresa, kdo je vlastníkem, cena, technické parametry nebo údaje o pořízení pasportu.

Obce mohou nakládat s majetkem, jak uznají za vhodné. Mezi základní práva patří:

- pronajímat, prodávat, darovat nebo zapůjčit majetek;
- vkládat majetek do obchodních společností;
- svěřovat majetek svým zřizovaným příspěvkovým organizacím;
- vkládat majetek do dobrovolných svazků obcí;
- ručit majetkem, zejména při poskytnutí úvěru;
- pojišťovat nebo zdědit majetek;
- nebo vytvářet majetek vlastní výstavbou nebo jej nakupovat (Provazníková, 2009).

Hodnota majetku, například pozemků zemědělských nebo stavebních se provádí oceňováním. Zemědělské pozemky jsou oceňovány pomocí tzv. zařazení do jednotlivých typů bonitních půdně ekologických jednotek. Hodnota stavebního pozemku je určena pomocí tzv. cenové mapy, která určuje cenu nemovitosti. Cena nezávisí pouze na poloze pozemku, ale i na řadě jiných faktorů, jako je např. velikost nebo význam obce. Pozemky či stavby ve středu obce jsou většinou dražší než ty na okraji. Stavební pozemek zaznamenaný v cenových mapách se oceňuje cenami uvedenými v kupních smlouvách. V případě, že se pozemek nenachází v cenových mapách, dochází k porovnání cen v podobné obci podle počtu obyvatel (Peková, 1997).

3.6 Finanční analýza hospodaření obce

Finanční analýza je důležitá při hodnocení hospodaření obce. Existuje celá řada definicí, které vysvětlují, co finanční analýza znamená. Růčková (2007, s. 9) ji definuje jako „*systematický rozbor získaných dat, které jsou obsaženy v účetních výkazech.*“ Naopak Sedláček (2011, s. 3) vymezuje finanční analýzu jako „*metodu hodnocení finančního hospodaření, při které se získaná data třídí, agregují, poměřují mezi sebou navzájem, kvantifikují se vztahy mezi nimi, hledají kauzální souvislosti mezi daty a určuje se jejich vývoj.*“

Pro územní samosprávu je finanční analýza významným nástrojem řízení. Analýza hospodaření obce v minulých letech může být užitečná pro určení pozitivních a negativních faktorů, které měly na hospodaření vliv. Odhalení zmiňovaných faktorů by mělo být podnětem do budoucna ke zlepšení finanční situace.

Finanční analýza se koncentruje na několik okruhů. Podrobně se zabývá analýzou hospodaření v běžném rozpočtu, analýzou druhů příjmů a výdajů, analýzou salda běžného rozpočtu, analýzou majetku nebo analýzou dluhů. Hospodaření obce je zachyceno v účetnictví. Obec má povinnosti vést rozvahu a výkaz zisku a ztráty (výsledovka), a kontrolovat výkaz cash flow (Kolektiv autorů, 2008).

Členění finanční analýzy je možné na elementární metody a vyšší metody. Elementární metody neboli základní využívají základních aritmetických operací jako je sčítání, odečítání, násobení atd. Díky své nenáročnosti je tato metoda oblíbená a v praxi využívána.

Ukazatele, které jsou výsledkem finanční analýzy, je možné dělit dle způsobu výpočtu na:

- *absolutní* – vycházejí přímo z účetních výkazů;
- *rozdílové* – vypočítají se jako rozdíl dvou (či více) údajů z účetních výkazů;
- *poměrové* – definovány jako poměr (podíl) dvou údajů obvykle z účetních výkazů;
- *procentní* – vyjadřují procentní podíl jednotlivých položek účetního výkazu na zvoleném základu.

Z hlediska času je možné ukazatele členit na:

- *stavové* – zachycují stav k určitému časovému okamžiku;
- *tokové* – informují o výsledku za určitý časový interval.

Analýza absolutních ukazatelů se dělí na horizontální a vertikální. Horizontální analýza analyzuje změny v účetních výkazech v porovnání s předcházejícími obdobími. Vertikální analýza se zabývá zjišťováním podílu jednotlivých dílčích položek účetních výkazů na celku. Analýza poměrových ukazatelů se naopak dělí na ukazatele rentability, likvidity, zadluženosti a aktivity. Ukazatel likvidity určuje schopnost podniku splácet své závazky. Ukazatel rentability (výnosnosti) poměřuje zisk s jinými veličinami, kdy smyslem je vyhodnotit úspěšnost dosaženého cíle vzhledem k vynaloženým prostředkům. Ukazatel zadluženosti informuje o výši cizích zdrojů a ukazatel aktivity sleduje využívání jednotlivých složek majetku.

Druhým členěním finanční analýzy jsou vyšší metody, kdy je potřebné mít hlubší znalosti matematických operací a postupů (mocniny, odmocniny, logaritmy). K použití této metody jsou potřebná technická a softwarová vybavení (Otrusínová, Kubičková 2011).

3.6.1 Soustava informativních a monitorujících ukazatelů

Od 1. ledna 2009 ministerstvo financí zavedlo monitoring hospodaření obcí pomocí soustavy šestnácti informativních a dvou monitorujících ukazatelů. Cílem je, aby byly obce více rozvážnější při hospodaření se svěřenými veřejnými prostředky.

Soustava informativních a monitorujících ukazatelů je tvořena následujícími ukazateli:

- *informativní* – počet obyvatel obce, příjem celkem (po konsolidaci), úroky, uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků, dluhová služba celkem, ukazatel dluhové služby (v %), aktiva celkem, cizí zdroje, stav na bankovních účtech celkem, úvěry a komunální dluhopisy, přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy, zadluženost celkem, podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %), 8-leté saldo, oběžná aktiva, krátkodobé závazky;
- *monitorující* – podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %), celková (běžná) likvidita (Monitoring hospodaření obcí, online, 2012).

4 VLASTNÍ PRÁCE

4.1 Charakteristika města Břeclav

Břeclav je pohraničním okresním městem v Jihomoravském kraji. Nedaleko města se nachází významný hraniční přechod, hranice se sousedním Rakouskem a Slovenskem. Rozloha města činí 77,11 km² a počet obyvatel je podle Českého statistického úřadu 24 949 k 1. 1. 2015. Břeclav je nejenom okresní město, ale i obec s rozšířenou působností a obec s pověřeným obecním úřadem. Území města je složeno ze tří katastrálních území: Břeclav, Charvátská Nová Ves a Poštorná. Břeclav je významným železničním uzlem evropského významu. Je také významnou silniční křižovatkou a to díky dálnici D2 (Brno – Bratislava).

Město a jeho okolí je velmi bohaté na kulturu, přírodu a pamětihodnosti. Mezi nejvýznamnější patří renesanční zámek v samotném centru města, starý lužní les nazývaný Kančí obora nebo farní kostel sv. Václava na náměstí. Samozřejmě nejde zapomenout na Lednicko-valtický areál zapsaný na Seznamu světového dědictví UNESCO, který leží nedaleko města.

4.1.1 Historie města

Prvními obyvateli byli Slované, kteří přišli pravděpodobně z východního Podunají již v 6. století. Následně v blízkosti města vzniklo hradisko, které se v průběhu 9. století stalo centrálním velkomoravským územím. Dnes je nazýváno jako Pohansko u Břeclavi navštěvované mnohými turisty. Na počátku 10. století došlo ke vzniku nového hradiště, které bylo postaveno na místě dnešního břeclavského zámku v samotném centru města, a stalo se centrem hradské správy. Postupem času zámek přecházel k různým majitelům, kteří zámek užívali dle vlastního uvážení. I samotné město měnilo velmi zhusta své panovníky. Třicetiletá válka téměř zničila Břeclav a došlo ke značně velkým ztrátám na životech. Následně v roce 1658 koupili břeclavské panství Lichtenštejnové, kteří byli současně majitelé sousedního valtického a lednického panství.

Příjezd prvního vlaku z Vídně do Břeclavi vyvolal rozmach, který vedl k tomu, že se Břeclav stala v roce 1872 městem. Na rozvoji města se podílela jak první, tak i druhá světová válka. V roce 1938 vstoupila do Břeclavi německá armáda, kdy i dnešní městské části Poštorná a Charvátská Nová Ves se staly součástí Tisícileté německé říše.

V polovině 20. století byla Břeclav bombardována a byl zničen samotný střed města, spolu s kostelem sv. Václava a čtvrtí Dubič. Město bylo osvobozeno v roce 1945 a vyhnané obyvatelstvo se mohlo vracet zpět do Břeclavi. Dalším důležitým mezníkem v historii města byl v roce 1949 vznik samostatného politického okresu Břeclav (Historie a současnost, online).

4.1.2 Obyvatelstvo

Město Břeclav patří mezi poměrně větší města. I díky tomu je okresním městem v Jihomoravském kraji. V 70. letech 20. století měla Břeclav skoro poloviční počet obyvatel než v 80. letech. Důvodem tak výrazného zvýšení bylo připojení sousedních obcí Poštorná, Charvatská Nová Ves a Ladná. Od té doby nedocházelo ve městě k nějak významným změnám, jako tomu bylo v 70 - 80. letech 20. století (Rozmístění a koncentrace obyvatelstva ČR, online, 2003).

Tabulka č. 4 znázorňuje podrobnější vývoj počtu obyvatel v městě Břeclav. V roce 2006 se od města oddělila obec Ladná a stala se tak samostatnou obcí. Díky tomu v letech 2007 – 2008 došlo k úbytku obyvatel o více než jeden tisíc obyvatel.

Tabulka 4: Vývoj počtu obyvatel mezi lety 2005 – 2014

Rok	Stav k 1.1	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Celkový přírůstek	Stav k 31.12
2005	25 716	233	295	450	452	- 64	25 652
2006	25 652	270	262	491	548	- 49	25 603
2007	24 407	245	291	519	561	- 88	24 319
2008	24 319	261	229	410	519	- 77	24 242
2009	24 242	267	277	398	466	- 78	24 164
2010	24 164	262	258	412	528	- 112	24 052
2011	25 034	263	253	381	410	- 19	25 015
2012	25 015	238	232	376	472	- 90	24 925
2013	24 925	257	239	444	431	31	24 956
2014	24 956	245	250	441	443	- 7	24 949

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: ČSÚ – Databáze demografických údajů za obce

Od roku 2008 docházelo k mírnému nárůstu až po rok 2013, kdy se počet obyvatel opět snižuje. V posledních letech dochází k postupnému poklesu počtu přistěhovaných obyvatel. V roce 2012 se do města přistěhovalo celkem 376 obyvatel, v roce 2007 to bylo až 519. Vystěhovalí ve sledovaném období převyšovali přistěhované, kromě roku 2013, kdy počet přistěhovaných byl o 13 osob vyšší. Vyšší počet vystěhovaných může mít za následek odliv obyvatel do větších měst a to zejména za prací.

4.1.3 Organizační struktura města

Břeclav se řídí podle zákona o obcích, a tudíž jí náleží status města. Nejvyšším orgánem je zastupitelstvo, které má 27 členů. Současným starostou je Ing. Pavel Dominik, který do své funkce nastoupil v listopadu roku 2014. První místostarosta je Ing. Jaroslav Válka, jehož povinností je dohled nad financemi, rozvojem města a sociální oblastí. Sport, příspěvkové organizace a školství má na starost Ing. Zdeněk Urban a komunální služby, majetek, kulturu a cestovní ruch má ve své kompetenci Bc. Svatopluk Pěček. Rada města má 9 členů a je složena z trojkoalice – Pro region, ČSSD a ANO 2011.

Ze zákona o obcích má zastupitelstvo povinnost zřídit kontrolní a finanční výbor. Oba výbory mají své předsedy. Předsedou finančního výboru je v současnosti Leopold Levák a kontrolní výbor má předsedu Mgr. Richarda Zemánka. Rada města má zřízených deset komisí. Konkrétně se jedná o komise životního prostředí, komise školská, komise kulturní, komise dopravní, komise cestovní ruchu nebo také komise sportovní a jiné. Všechny komise mají svého předsedu (Občan a správa, online).

Provoz města zajišťuje Městský úřad v Břeclavi, který na konci roku 2014 má 204,17 zaměstnanců, včetně městské policie (Závěrečný účet, 2014).

4.1.4 Občanská vybavenost

Břeclav nabízí svým občanů, ale i občanům okolních obcí, veškeré občanské a kulturní zázemí. V centru města sídlí řada státních úřadů a institucí. Město disponuje řadou mateřských, základních, středních škol, a nechybí zde ani jazyková a základní umělecká škola. Koupaliště, krytý bazén, hřiště, tělocvičny nebo zimní stadion mohou využívat občané města ve svém volném čase. Za kulturou se obyvatelé mohou vydat do kina, muzeí, galerií nebo středisek pro volný čas dětí a mládeže.

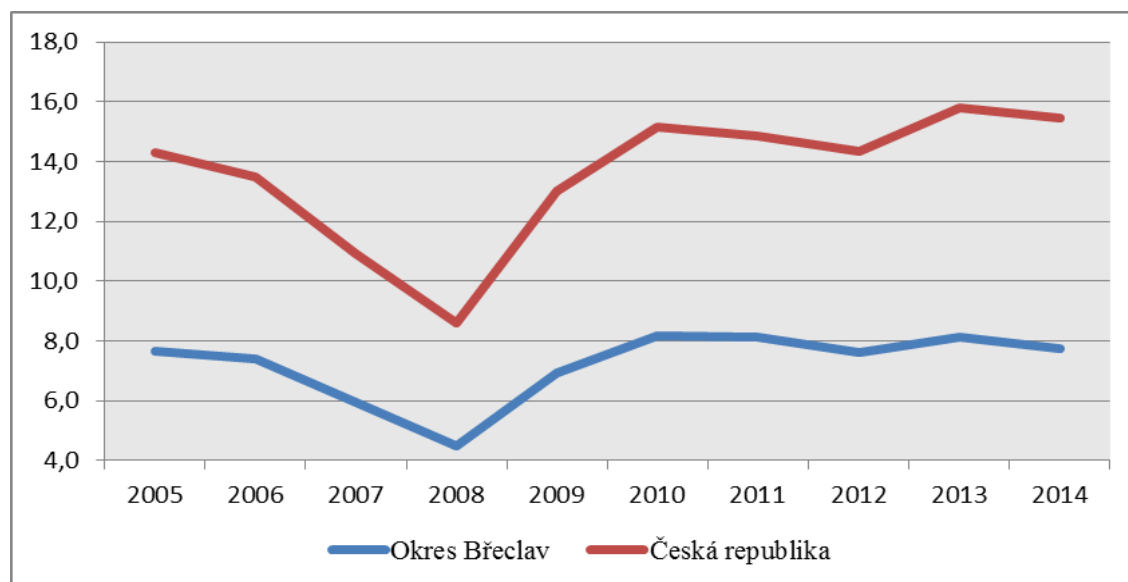
Ze sektoru zdravotnictví město nabízí okresní nemocnici, ambulantní zařízení a řadu lékáren. Z oblasti sociální poskytuje azylové domy, domovy pro seniory nebo sociální poradny.

Ve městě se koná celoročně řada kulturních akcí, jako například červnové Slavnosti Břeclavského piva nebo Svatováclavské slavnosti v září, které každoročně přilákají řadu turistů. Pro turisty město disponuje celou škálou hotelů a ubytovacích zařízení (Regionální informační servis, online).

4.1.5 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost okresu Břeclav je znázorněna spolu s vývojem nezaměstnanosti celorepublikové. Z grafu č. 1 je patrné, že rok 2007 a 2008 vykazuje nejnižší podíl nezaměstnaných osob jak v okrese Břeclav, tak i v celé České republice. V těchto letech je situace na trhu práce velmi pozitivní. Na konci roku 2008 se začíná odrážet hospodářská krize a podíl míry nezaměstnanosti výrazně stoupá. V následujících letech podíl nezaměstnanosti v okrese Břeclav vyšplhala do rozmezí 14-16 %, v České republice na 7-9 % a v tomto rozmezí se podíl nezaměstnaných vyvíjí až do konce sledovaného roku 2014 (Strategický plán rozvoje města Břeclavi 2014).

Graf 1: Vývoj podílu nezaměstnanosti v okrese Břeclav a v České republice (v %)

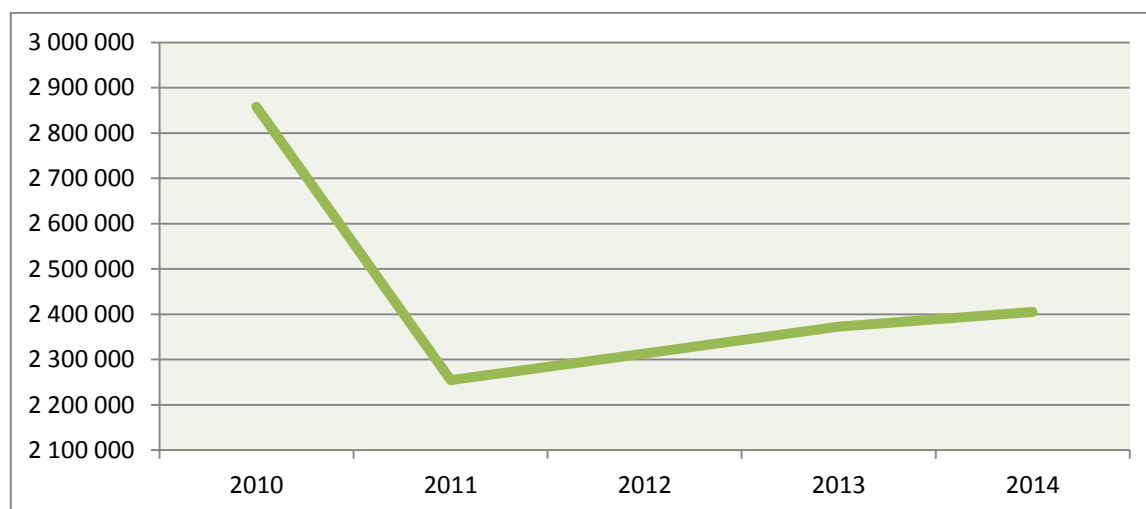

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Integrovaný portál MPSV

4.2 Majetek města Břeclav

Majetek města je zachycen v rozvaze, která podává přehled o aktivech (majetku podniku) a o pasivech (zdroje krytí). Rozvaha se vystavuje k rozvahovému dni, konkrétně v našem případě jsou stavy k 31. 12 příslušného roku. Je obsažena v závěrečných účtech města, které jsou povinně zveřejňované. V následujícím grafu č. 2 je znázorněn vývoj majetku města Břeclav v letech 2010 – 2014.

Graf 2: Vývoj majetku města Břeclav v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Závěrečné účty města Břeclav

Majetek města Břeclav zaznamenal výrazný pokles z roku 2010 na rok 2011. Důvodem, proč nastal tak prudký pokles byl zásadní zlom ve vedení účetnictví obcí. V rámci reformy veřejných financí bylo zahájeno odpisování dlouhodobého majetku územních samosprávných celků, které do roku 2011 tuto činnost nevykonávaly. Pokles byl tedy způsobem jednorázovým účetním odpisem dlouhodobého majetku. V následujících letech docházelo pouze ke zvyšování majetku, další výrazný pokles nenastal. Když se podrobněji zaměříme na jednotlivé složky rozvahy, tak se cizí zdroje každým rokem snižovaly, tudíž město se velmi nezadlužovalo. Více o zadluženosti pojednává kapitola 4.4.3.

Tabulka č. 5 znázorňuje strukturu majetku města. Stálá aktiva tvoří hlavní část celkových aktiv díky vysoké hodnotě dlouhodobého hmotného majetku. Dlouhodobý finanční majetek v letech 2010 a 2011 dosahuje stejné hodnoty. Od roku 2012 došlo k nepatrnému zvýšení o 0,7 % a opět od roku 2012 dosahuje finanční majetek stálé hodnoty až do roku 2014. Mezi dlouhodobý finanční majetek města patří například

investiční cenné papíry. Dlouhodobý nehmotný majetek zaznamenal nárůst díky technickému zhodnocení programu pro veřejnou správu GINIS a 200 ks licencí programu Office až po rok 2014, kdy došlo k mírnému poklesu. Dlouhodobé pohledávky se ve sledovaných letech postupně snižovaly.

Tabulka 5: Majetek města Břeclav (v tis. Kč)

AKTIVA CELKEM	2010	2011	2012	2013	2014
	2 857 694,04	2 254 804,07	2 313 139,62	2 372 305,61	2 405 063,47
<i>Stálá aktiva</i>	<i>2 712 112,65</i>	<i>2 092 342,13</i>	<i>2 120 679,58</i>	<i>2 173 433,21</i>	<i>2 219 195,78</i>
DNM	13 849,96	14 376,36	15 934,74	17 446,75	15 422,10
DHM	2 356 603,32	1 743 280,36	1 774 638,78	1 883 176,75	1 883 305,86
DFM	316 045,41	316 045,41	318 286,06	318 286,06	318 286,06
Dlouhodobé pohledávky	25 613,97	18 640,00	11 820,00	4 523,65	2 181,754
<i>Oběžná aktiva</i>	<i>145 584,39</i>	<i>162 461,94</i>	<i>192 460,04</i>	<i>198 872,402</i>	<i>185 867,70</i>
Zásoby	974,40	979,51	677,61	749,41	610,30
Pohledávky	50 737,26	47 956,08	58 899,69	63 520,56	68 659,62
Krátkodobý finanční majetek	93 872,73	113 526,35	134 882,74	134 602,44	116 597,80

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Závěrečné účty města Břeclav

Oběžná aktiva tvoří jen malou část z celkových aktiv. Nejvyššího podílu dosáhly v roce 2012 a 2013, kdy se hodnota pohybovala kolem 8,3 %. Naopak nejnižší podíl byl v roce 2010 a to 5,4 %. Nejvýznamnější položkou oběžných aktiv je základní běžný účet územních samosprávných celků, který patří pod skupinu krátkodobý finanční majetek. Položka pohledávky zaznamenala růst a to z důvodu narůstajících pohledávek po splatnosti.

4.3 Analýza příjmů, výdajů a salda hospodaření

Následující část práce se zabývá analýzou příjmů, výdajů a salda hospodaření za období 2010 až 2014. Tabulka č. 6 znázorňuje schválený a skutečný schodek nebo přebytek. Zastupitelstvo ve všech sledovaných letech schválilo v souladu s ustanovením § 84 odst. 2 písm. b) zákona č. 182/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů schodkový rozpočet a v některých letech dokonce i poměrně vysoký. Schodek města Břeclav se ve skutečnosti objevil v roce 2010 a 2014, v ostatních letech město hospodařilo s přebytkem. Oba schodkové roky byly volební roky, což může být jednou z příčin.

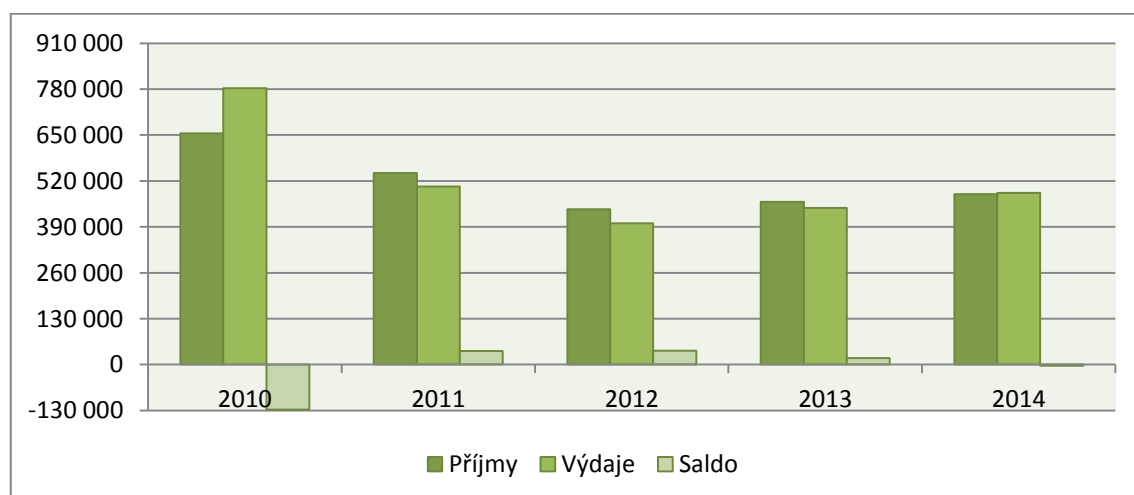
Tabulka 6: Schválený a skutečný schodek/přebytek (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Schválený schodek/přebytek	- 150 159	- 25 249,8	- 31 706,5	- 110 608	- 110 064
Skutečný schodek/přebytek	- 127 719	38 229	39 604,5	18 048	- 3 657

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Závěrečné účty města Břeclav

Graf č. 3 znázorňuje vývoj celkových příjmů a výdajů, ze kterých lze následně vidět, zda město hospodařilo s přebytkem nebo schodkem. Od roku 2010 se postupně jak výdaje, tak i příjmy snižovaly až po rok 2012, kdy Břeclav zaznamenala nejnižší příjmy i výdaje za celé sledované období. Vlivem ekonomické a finanční krize dochází k prudkému poklesu příjmů, zejména sdílených daní, kam patří daň z přidané hodnoty a daň z příjmu fyzických a právnických osob.

Graf 3: Příjmy, výdaje a saldo hospodaření v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Závěrečné účty města Břeclav

Plánovaný schodek v 2010 byl ve výši 150 159 tis. Kč, skutečný byl poněkud nižší, městu se podařilo snížit schodek na 127 719 tis. Kč. Příjmy na rok 2010 byly schváleny vyšší, než jak tomu bylo ve skutečnosti. Došlo k plnění na 95,8 %. Stejně tak tomu bylo i u výdajů, kde došlo k plnění na 93,9 %. Rok 2010 byl ve znamení významných masivních investic a oprav majetku, které si město mohlo dovolit z důvodu mimořádných kapitálových výnosů z prodeje bytového fondu za více jak 400 mil. Kč z roku 2009. Díky prodeji bytového fondu město v roce 2009 hospodařilo s přebytkem více než 160 000 tis. Kč.

Výsledkem hospodaření města za rok 2011 byl přebytek a to ve výši 38 229 tis. Kč i přesto, že zastupitelé na svém zasedání schválili schodkový rozpočet. Stejně jak tomu bylo v roce 2010, tak nedošlo k úplnému plánovanému vyčerpání příjmů a výdajů. Příjmy byly plněny na 94,5 % a výdaje pouze na 84,1 %. U výdajů nedošlo k vysokému čerpání z důvodu přijetí úsporných opatření v návaznosti na predikci vývoje ekonomiky a probíhající ekonomickou krizi.

V roce 2012 se městu podařilo ušetřit téměř 40 mil. Kč, a za celé sledované období to byl nejvyšší přebytek města. V tomto roce skutečné příjmy přesáhly plánované, kdy plnění bylo splněno na 104,6 %. Rozdíl mezi plánovaným rozpočtem výdajů a skutečným čerpáním byl ve výši 52 112 tis. Kč. Ve výdajové části rozpočtu se projevila úsporná opatření a také vázání rozpočtu výdajů ve výši 16 mil. Kč. Důvodem bylo zmírnění rozpočtových rizik zejména ze strany naplňování sdílených daní a ohrožení dotace Ministerstva práce a sociálních věcí ČR pro příspěvkovou organizaci Domov seniorů Břeclav. Po vyhodnocení hospodaření města za červenec byly nakonec prostředky uvolněny k využití, ale i přesto nedošlo k některým naplánovaným opravám silnic a chodníků, veřejnému osvětlení a výkupům pozemků.

Změna rozpočtového určení daní od 1. 1. 2013 přinesla obcím pozitivní dopady. Díky novele zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní došlo k navýšení podílu obcí na celostátním výnosů sdílených daní. Došlo tak k nárůstu výši příjmů. Celostátně si polepšilo 97,8 % obcí. Na zvýšení příjmů má podíl také novela zákona o DPH, kdy došlo k zvýšení základní sazby DPH z původních 20 % na 21 % a u snížené sazby DPH z 14 % na 15 % (Rozpočtové určení daní rok po změně, online, 2014).

Stejně jako v předchozích letech, tak i v roce 2013 zastupitelé schválili schodek a to ve výši až 110 608 tis. Kč. Plnění výdajů bylo na 83,3 %, kdy největší rozdíl mezi plánovanými a skutečnými výdaji byl v sektoru komunálních služeb, konkrétně v odvětví územního plánování. Nečerpaná částka rozpočtu výdajů není skutečnou úsporou, jedná se o časový nesoulad v provedení a financování investičních a sledovaných akcí, které město zařadilo do rozpočtu na rok 2014. Skutečné příjmy přesáhly plánované, kdy došlo k plnění na 109,4 %. Největší podíl na překročení plánovaných příjmů měly příjmy nedaňové, dále daňové příjmy a přijaté transfery. Kapitálové příjmy jako jediné nepřesáhly plánovanou výši. Přes velmi nízké skutečné výdaje a převýšení plánovaných příjmů město hospodařilo nakonec s přebytkem ve výši 18 048 tis. Kč.

Plánovaný schodek měl být v posledním sledovaném roce ve výši 100 064 tis. Kč, ale přes nižší skutečné výdaje byl pouze ve výši 3 657,6 tis. Kč. Vlivem neuskutečnění běžných investic a celé řady plánovaných oprav, byly výdaje vyčerpány pouze na 87,5 %.

4.3.1 Struktura příjmů

Předcházející graf č. 3 znázorňoval pouze vývoj celkových příjmů. Pro lepší představu je potřebné vytvořit graf, který detailněji rozebere jednotlivé zastoupení daňových, nedaňových, kapitálových příjmů a přijatých dotací. Mezi největší skupinu příjmů patří příjmy daňové a není tomu jinak ani u města Břeclav na základě následující tabulky č. 7, kdy daňové příjmy patří mezi hlavní zdroj příjmů města Břeclav.

Tabulka 7: Vývoj příjmů města Břeclav v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)

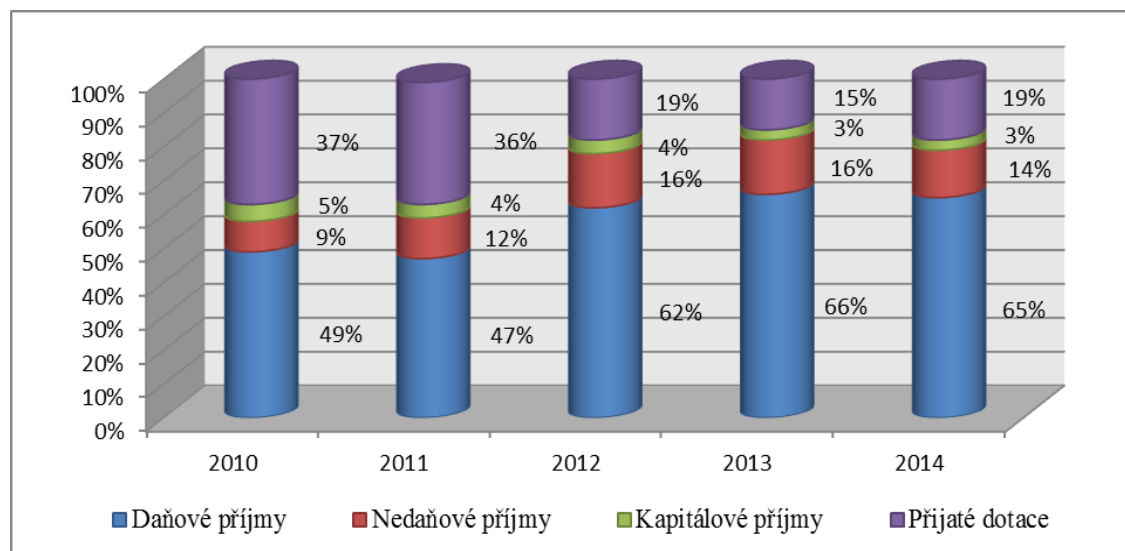
Příjmy	2010	2011	2012	2013	2014
Daňové	321 361,1	257 290,8	272 073,6	306 084,8	311 872,2
Nedaňové	57 587,1	66 811,7	68 430,4	73 530,1	65 729,5
Kapitálové	34 048,7	22 968,7	16 112,8	12 300,1	13 501
Přijaté dotace	242 124,5	195 081,4	83 256,8	69 301,1	91 521
Celkem	655 121,4	542 152,6	439 873,6	461 216,1	482 623,7

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Závěrečné účty města Břeclav

Příjmy města zaznamenaly výraznější pokles do roku 2013. V roce 2011 došlo k meziročnímu poklesu o 17,2 % a v roce 2012 o 18,9 %. Od roku 2013 docházelo k mírnému nárůstu, zejména k nárůstu daňových příjmů.

Detailnější rozbor příjmů města je proveden zjištěním procentuálního zastoupení příjmů daňových, nedaňových, kapitálových a přijatých dotací v grafu č. 4.

Graf 4: Struktura jednotlivých příjmů v letech 2010 – 2014 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Závěrečné účty města Břeclav

Už v roce 2010 daňové příjmy tvořily necelou polovinu příjmů města Břeclav. Daňové příjmy se meziročně zvýšily o 68 mil. Kč, z toho sdílené daně o 7,6 mil. Kč a daň z příjmů právnických osob za obce o 57,4 mil. Kč, kde se projevil mimořádný příjem z prodeje bytového fondu v roce 2009. V roce 2012 překročily polovinu veškerých příjmů a vyšplhaly se na hranici 62 % z celkových příjmů. V dalším roce daňové příjmy tvořily dokonce až 66 % ze všech příjmů města, kdy dosáhly svého nejvyššího procentuálního zastoupení za sledované období. Konkrétní zastoupení jednotlivých daňových příjmů znázorňuje níže uvedený graf č. 5.

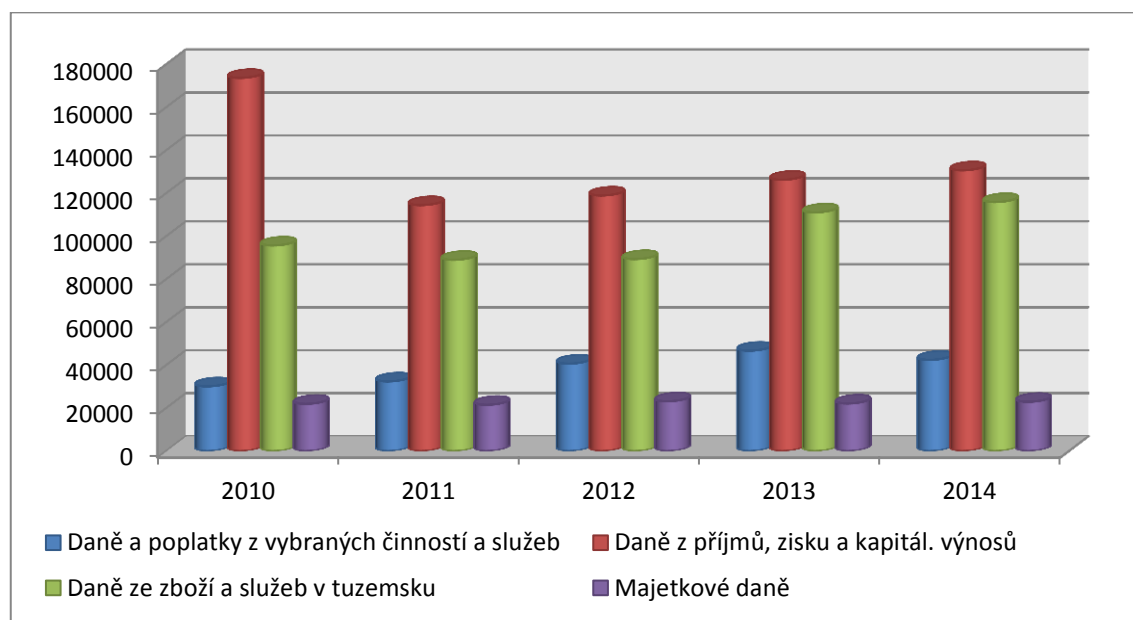
Podíl kapitálových příjmů na celkových příjmech je poměrně malý a mezi sledovaným obdobím nejsou výrazné výkyvy. Město nemělo majetek k prodeji, a proto se kapitálové příjmy nezvyšovaly. Kapitálové příjmy nepřekročily hranici 5 % z celkových příjmů. Při nahlédnutí do závěrečného účtu města Břeclav z roku 2009, tak lze říci, že kapitálové příjmy poklesly v roce 2010 o 279 mil. Kč z důvodu dokončení privatizace městského bytového fondu z roku 2009.

Značnou část příjmů v letech 2010 a 2011 hrají přijaté dotace, které tvoří 36-37 % z celkových příjmů. Z tabulky č. 7 je patrné, že mezi lety 2011 a 2012 došlo k výraznějšímu poklesu přijatých dotací, konkrétně o přibližně 112 mil Kč. Hlavním důvodem je změna systému financování sociálních dotací, které od roku 2012 nejdou přes obce, ale přes úřady práce. Mezi významné investiční přijaté dotace za sledované období patří dotace na cyklostezku, zateplení a výměnu oken škol a jiných budov, revitalizaci sportovního areálu nebo program Břeclav bez bariér, kde došlo k rekonstrukci řady pozemních komunikací.

Největší část nedaňových příjmů plyne z pronájmu nemovitostí a jejich částí. Oblast nedaňových příjmů měla rostoucí tendenci po rok 2013, v roce 2014 došlo k mírnému poklesu. Důvodem byly neustále narůstající pohledávky po splatnosti z pokut a nákladů řízení.

Nyní si rozebereme jednotlivé daňové příjmy z důvodu, že tvoří nejobjavnější část příjmů města Břeclav.

Graf 5: Struktura daňových příjmů v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Monitor, online

Z grafu č. 5 je patrné, že nejvyšší část příjmů obec vybere na dani z příjmu, zisku a kapitálových výnosů. Do této kategorie náleží daň z příjmu fyzických a právnických osob. Daň z právnických osob se dělí dále na daň z příjmů právnických osob za obec, kdy poplatníkem daně je přímo obec.

Daně ze zboží a služeb v tuzemsku se ve sledovaném období pohybovaly v rozmezí od 30 až 37 % z celkových daňových příjmů. Tato skupina zahrnuje daň z přidané hodnoty, která podle vybrané výše příjmů byla ve všech sledovaných letech nejvyšší. Jak už bylo výše uvedeno, od roku 2013 došlo k nárůstu daně z přidané hodnoty vlivem novely zákona o dani z přidané hodnoty a díky tomu můžeme vidět nárůst těchto příjmů.

Daně a poplatky z vybraných činností a služeb měly rostoucí tendenci až po rok 2014, kdy došlo k nepatrnému poklesu. K těmto druhům příjmů patří například místní poplatky z vybraných činností a služeb, ostatní odvody z vybraných činností a služeb, poplatky a odvody v oblasti životního prostředí a správní poplatky. Mezi nejvýznamnější poplatky patří poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu, kdy každoročně vybraná částka do rozpočtu činí kolem 10 mil. Kč. V roce 2012 došlo k nárůstu této skupiny příjmů z důvodu nárůstu příjmů z odvodu za výherní hrací automaty. Příjmy z tohoto druhu hazardu se ale postupně snižují z důvodu zavedení obecně závazné vyhlášky č. 6/2011, která ve městě Břeclav plošně zakazuje provozování výherních automatů. Pro představu tak v roce 2010 bylo na území města Břeclav 615 hracích zařízení, v současnosti je jich pouze 96 (Výherní automaty v Břeclavi, online).

Město Břeclav vybírá poplatky od obyvatelů za provoz systému komunálních odpadů, poplatek za psa, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, za užívání veřejného prostranství nebo poplatek ze vstupného.

Majetkové daně, které taky patří do skupiny daňových příjmů, nezaznamenaly za sledované období výraznou změnu. Kromě roku 2013, kdy došlo k mírnému poklesu z důvodu nižšího počtu obyvatel ve městě. Při nahlédnutí do závěrečného účtu města Břeclav za rok 2009, tak zjistíme, že mezi lety 2009 a 2010 je nárůst až o 7 mil. Kč na který má vliv tzv. „Janotův balíček“. Tento balíček přinesl navýšení sazby daně za 1m² v Kč o 100 %. Pro představu například sazba daně za stavební pozemek se zvedla z 1 Kč/ 1m² na 2 Kč/1m².

4.3.2 Struktura výdajů

Všechny vynaložené výdaje by měla obec důkladně zvážit, aby je byla schopna pokrýt ze svých příjmů a dosáhnout tak přebytkového nebo vyrovnaného rozpočtu. Výdaje města Břeclav se dělí na běžné a kapitálové. Tabulka č. 8 znázorňuje výši jednotlivých výdajů. Výdaje města Břeclav ve sledovaném období zaznamenaly nepravidelný vývoj. Patrná míra kolísání byla zaznamenaná i u dělení výdajů na běžné a kapitálové.

To, jaká bude výše kapitálových výdajů, závisí převážně na jejich krytí. Hlavními zdroji kapitálových výdajů jsou přebytky hospodaření obcí z minulých let. Důležitou součástí jsou také investiční dotace od státu a z fondů Evropské unie, které jsou důležité pro realizaci velkých investičních projektů.

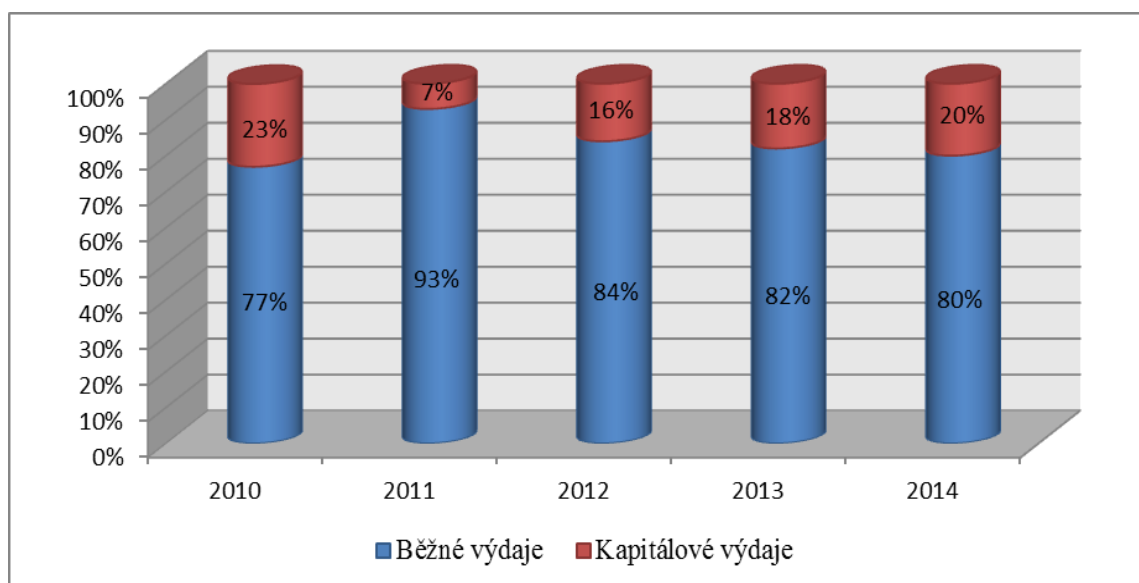
Tabulka 8: Vývoj výdajů města Břeclav v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)

Výdaje	2010	2011	2012	2013	2014
Běžné	602 223,16	470 230,50	334 332,50	363 277,20	386 115,20
Kapitálové	180 617,18	33 693,10	65 936	79 890,80	100 166,10
Celkem	782 840,34	503 923,6	400 269	443 168	486 281,30

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Závěrečné účty města Břeclav

Z grafu č. 6 vidíme, že běžné výdaje převyšovaly kapitálové, kdy tvořily více jak dvě třetiny všech výdajů.

Graf 6: Struktura jednotlivých výdajů v letech 2010 – 2014 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Závěrečné účty města Břeclav

V roce 2009 město vykazovalo přebytek, který bylo možné použít v následujícím roce. Zapojení prostředků z přebytku hospodaření roku 2009 do rozpočtu roku 2010 znamenalo navýšení výdajů oproti roku 2009 o cca 80,8 mil. Kč, což umožnilo investovat ve větší míře nejen do akcí nových, ale také oprav a údržby. Kapitálové výdaje tak zaznamenaly nejvyšší procentní zastoupení za sledované období, a to v důsledku nárůstu položky pořízení dlouhodobého hmotného majetku, konkrétně kategorie budovy, haly a stavby. Investice směřovaly na komunikace, sportovní areál ZŠ Slovácká, zateplení a výměnu oken nebo na miniatury staveb a objektů Lednicko-valtického areálu.

Ve výdajové části se v roce 2011 projevila přijatá úsporná opatření v návaznosti na predikci vývoje ekonomiky a probíhající ekonomickou krizi. Neinvestiční výdaje se meziročně snížily o cca 132 mil. Kč, investiční výdaje o cca 147 mil. Kč. I přes všechny nepříznivé vlivy byla realizována řada akcí jako například úprava prostoru kostela v Poštorné - II. et. parkoviště na ulici Tylova, cyklistické pruhy v jednosměrných ulicích, komunikace na ul. Okružní, rekonstrukce prostoru za kapličkou v Charvátské Nové Vsi, úprava veřejného prostranství a parkoviště na sídlišti Valtická, výměna oken v Mateřské škole Na Valtické nebo pořízení požárního vozidla Tatra. Kapitálové výdaje i přesto tvořily pouze 7 % z celkových výdajů.

Rok 2012 byl rokem, kdy došlo k nejnižšímu počtu vynaložených výdajů. Jak již bylo uvedeno, ve výdajové části rozpočtu se projevila úsporná opatření a také vázání rozpočtu výdajů ve výši 16 mil. Kč. Došlo k poklesu zejména neinvestičních transferů obyvatelstvu, které patří do běžných výdajů. Naopak kapitálové výdaje začaly mírně stoupat. Mezi významné investice patří osvětlení pamětihodností a mostů v Břeclavi, dětské hřiště Na Valtické nebo digitalizace Kina Koruna.

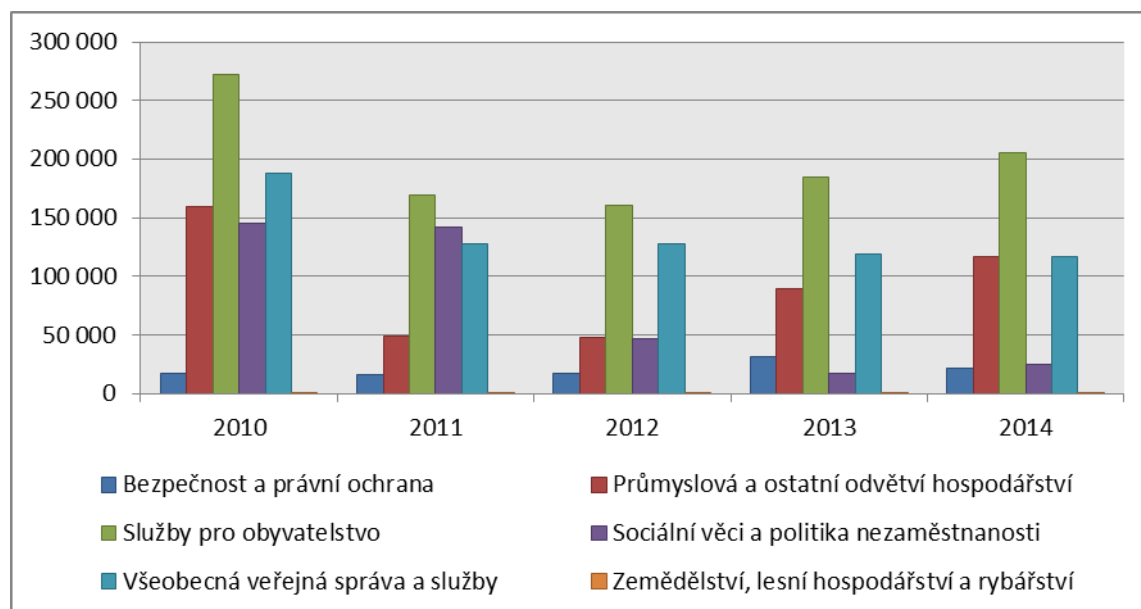
Město Břeclav ve všech sledovaných obdobích nevyčerpalo naplánované výdaje. Skutečné čerpání výdajů se pohybovalo v rozmezí 83-88 %, kromě roku 2010, kdy došlo ke skutečnému plnění na 93 %. Například v roce 2012 nedošlo u kapitálových výdajů k nedočerpaní rozpočtu zejména u regenerací veřejných prostranství, parkovišť a komunikací, zateplení Domova seniorů, k nerealizované rekonstrukci rozhlasu, k nerealizovanému nákupu hasičského auta nebo k výkupu pozemků v návaznosti na Integrovaný dopravní podnik. Nečerpaná částka rozpočtu výdajů jak investičních tak neinvestičních není ve všech případech skutečnou úsporou. Zejména u stavebních akcí,

kdy se jedná o časový nesoulad v realizaci a financování, proto jsou nedokončené akce zařazeny do rozpočtu následujícího roku k dokončení a dofinancování.

V letech 2013 a 2014 nedocházelo k výrazným výkyvům ve struktuře výdajů. Běžné i kapitálové výdaje zaznamenaly růst. Kapitálové výdaje v roce 2013 směřovaly například na podchod pro pěší a cyklisty, zámek Břeclav nebo na zateplení a výměnu oken Domova seniorů a Městského úřadu. V roce 2014 převážně na přestupní terminál Integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje včetně kruhové křižovatky, který vyšel skoro na 67 mil. Kč.

Stejně jako v případě příjmů, tak i výdaje si znázorníme detailněji a to na základě odvětvového třídění, které shrnuje následující graf č. 7.

Graf 7: Odvětvové třídění výdajů v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Monitor, online

I v případě odvětvového třídění výdajů se vyskytuje značná nevyrovnanost. Převážná většina výdajů putovala do odvětví služby pro obyvatelstvo, kam například patří výdaje na bydlení, komunální služby a územní rozvoj, výdaje na kulturu, církve a sdělovací prostředky, ochranu životního prostředí, výdaje na tělovýchovu a zájmovou činnost, na vzdělávání a školské služby nebo sektor zdravotnictví.

Další významnou oblastí jsou výdaje spojené se všeobecnou veřejnou správou a službami. Jedná se například o výdaje spojené s výkonem místní správy nebo s konáním voleb do zastupitelských orgánů.

Odvětví bezpečnost a právní ochrana byla v letech 2010 až 2014 stabilní až na rok 2013, kdy došlo k nárůstu výdajů k podpoře jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a na bezpečnost a veřejný pořádek.

Rok 2011 byl výrazným poklesem v průmyslovém a ostatním odvětví hospodářství, kde došlo ke snížení výdajů na dopravu, průmysl, stavebnictví, obchod, služby a vodní hospodářství. Výdaje poklesly z více jak 150 000 tis. Kč na necelých 50 000 tis. Kč. V dalších letech tento sektor měl rostoucí tendenci a to v důsledku zvyšujících se výdajů na dopravu, konkrétně na pozemní komunikace a silniční dopravu, kam patří provoz veřejné silniční dopravy a ostatní záležitosti v silniční dopravě.

Oblast sociální věci a politika nezaměstnanosti zaznamenala výraznější pokles z roku 2011 na rok 2012 a to z důvodu již zmiňovaného. Došlo ke změně systému financování sociálních dotací, které nejdou od roku 2012 přes obce, ale přes úřady práce.

4.4 Ukazatelé finanční analýzy

Tato kapitola se zabývá vybranými informativními a monitorujícími ukazateli. Monitorující ukazatelé jsou v bakalářské práci provedeny oba a to jak ukazatel celkové (běžné) likvidity, tak i ukazatel podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům. Z informativních ukazatelů je vybrán ukazatel dluhové služby, ke kterému je potřebné zjistit ukazatele 2 – příjem celkem po konsolidaci, ukazatele 3 – úroky, ukazatele 4 – uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků a ukazatele 5 – dluhová služba celkem.

4.4.1 Ukazatel celkové (běžné) likvidity

Prostřednictvím tohoto ukazatele je možnost zjistit, jak je obec schopna splácet své krátkodobé závazky, neboli do jaké míry může obec uspokojit své věřitele, kdyby v daný okamžik přeměnila všechna oběžná aktiva na hotovost. Optimum likvidity se uvádí hodnota 1,5 až 2,5. Čím vyšší je likvidita, tím nižší je riziko platební neschopnosti (Růčková, 2007).

Pro výpočet celkové (běžné) likvidity se používá následující vzorec:

$$\text{Celková (běžná) likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Níže uvedená tabulka č. 9 podává přehled o likviditě města Břeclav za období 2010 až 2014. Vypočtená hodnota nám udává, kolikrát jsou krátkodobá aktiva schopna pokrýt krátkodobé závazky. Z tabulky vyplývá, že město Břeclav v sledovaných letech disponovalo dostatečným množstvím krátkodobých aktiv, bylo by tedy schopno pokrýt veškeré krátkodobé závazky.

Tabulka 9: Výpočet běžné likvidity v letech 2010 - 2014

Rok	Oběžná aktiva	Krátkodobé závazky	Celková (běžná) likvidita
2010	145 584,39	97 950,37	1,49
2011	162 461,94	89 216,69	1,82
2012	192 460,04	101 899,48	1,89
2013	198 872,40	106 109,90	1,87
2014	185 867,70	58 557,09	3,17

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Závěrečné účty města Břeclav

Ze sledovaných období je rok 2010 jako jediný považovaný za horší rok, protože běžná likvidita je těsně pod hranicí optima. Pokud by obec měla ještě nižší likviditu, tedy v intervalu $<0;1>$, tak už má vysokou míru rizika hospodaření a mohlo by přijít k insolvenční.

Následující roky běžná likvidita roste a v posledním sledovaném období se dostává až na hodnotu 3,17. Důvodem je, že ostatní krátkodobé závazky výrazně poklesly oproti roku 2013. Tak vysoká hodnota může pro obec znamenat to, že obec nakládá s velkým objemem peněz, které by mohly být lépe investovány. Z hlediska ukazatele celkové (běžné) likvidity je možné hospodaření města Břeclav označit v letech 2011, 2012, 2013 a 2014 za velmi dobré.

4.4.2 Ukazatel podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům

Ukazatel vyjadřuje poměr zadlužení k celkovému majetku obce. Ministerstvo financí pro tento ukazatel udává povolenou hranici 25 %. Při překročení této hranice obdrží obec dopis, ve kterém Ministerstvo financí požaduje zdůvodnění, proč došlo k nesplnění požadované hranice (Monitoring hospodaření obcí, online, 2012).

Následující tabulka č. 10 znázorňuje celková aktiva a cizí zdroje, které jsou potřebné znát pro výpočet tohoto ukazatele.

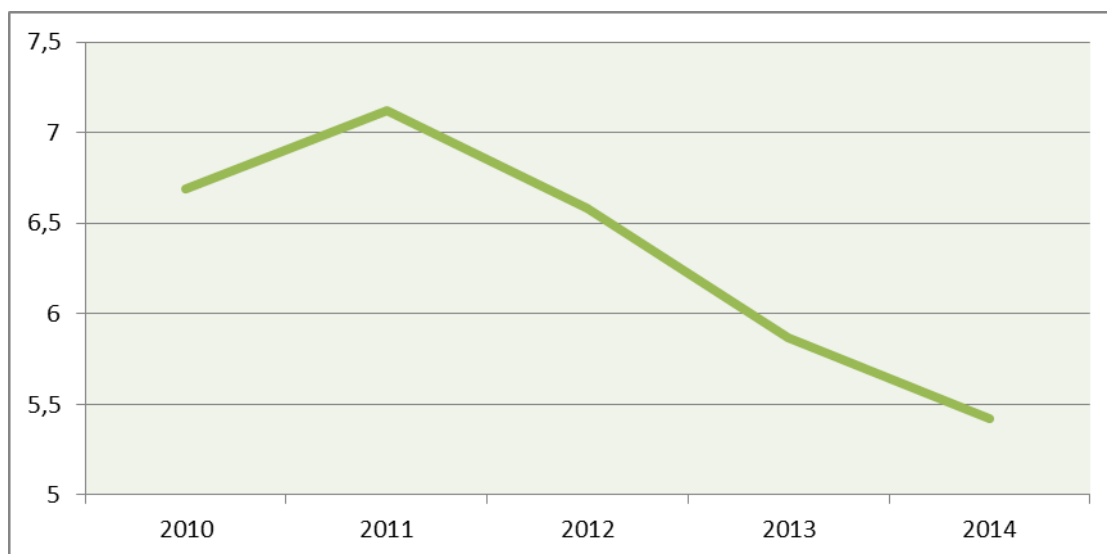
Tabulka 10: Celková aktiva a cizí zdroje (v tis. Kč)

Název položky	2010	2011	2012	2013	2014
Celková aktiva	2 857 112	2 254 804	2 313 139	2 372 305	2 405 063
Cizí zdroje	191 075	160 473	152 294	139 206	130 371

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Závěrečné účty města Břeclav

Níže uvedený graf č. 8 uvádí vývoj podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům. Nejvyšší podíl cizích zdrojů na celkových aktivech dosáhl v roce 2011 a to 7,1 %. Vzhledem k tomu, že nejvyšší dosažená hodnota se ani zdaleka nepřibližuje k hranici 25 %, kterou povoluje Ministerstvo financí, tak lze zhodnotit hospodaření města Břeclav na základě tohoto ukazatele za velmi dobré.

Graf 8: Vývoj podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Závěrečné účty města Břeclav

4.4.3 Ukazatel dluhové služby

Obce si často k realizaci svých investic půjčují finanční prostředky od finančních institucí, jelikož jejich vlastní příjmy nebo i dotace nepostačují k uskutečnění některých investic. Pokud obec nemá dostatek vlastních příjmů, musí požádat o úvěr a tím se zadluží. Ukazatel dluhové služby nám dává přehled o tom, jak je obec schopna splácet své dluhy.

Níže uvedená tabulka č. 11 znázorňuje vývoj dluhové služby města Břeclav.

Tabulka 11: Vývoj dluhové služby v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)

Název položky	2010	2011	2012	2013	2014
Příjem (po konsolidaci)	655 121,39	542 152,64	439 873,61	461 216	482 624
Úroky	4 098,43	3 256,76	2 411,92	1 647	957
Splátka jistin a dluhopisů	18 376,45	17 804,63	17 948,19	18 036	14 378
Dluhová služba	22 474,88	21 061,39	20 360,11	19 683	15 335
UKAZATEL DLUHOVÉ SLUŽBY V %	3,45	3,88	4,63	4,27	3,18

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Závěrečné účty města Břeclav

Pro výpočet ukazatele dluhové služby je potřebné zjistit ze závěrečných účtů města Břeclav příjmy (po konsolidaci), úroky, splátky jistin a dluhopisů. Následně se vypočítá ukazatel 5 – dluhová služba celkem, která vznikne součtem úroků a splátek jistin a dluhopisů. Takto vypočtená dluhová služba celkem se podělí příjmy (po konsolidaci) a vyjde ukazatel dluhové služby v %.

Ukazatel dluhové služby by se podle Ministerstva financí měl pohybovat do výše 30 %. Pokud některá z obcí tuto stanovenou hranici překročí, obdrží od Ministerstva financí oznámení, že je nutné přijmout taková opatření, která budou v následujících letech vést ke snížení ukazatele dluhové služby. V povinnosti obce je při překročení hranice 30 % poskytnout ministerstvu zdůvodnění, proč došlo k překročení ukazatele dluhové služby. Pokud i přes upozornění některá obec opětovně překročí limit dluhové služby, tak poskytovatelé prostředků ze státního rozpočtu a státních fondů budou při žádosti o dotaci nebo půjčku přihlížet k této skutečnosti (Regulace zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby, online).

Město Břeclav ani v jednom sledovaném roce nepřekročilo, a ani se nepřiblížilo, k hranici 30 %. Ve všech letech se pohybovala v rozmezí 3 až 5 % a nejvyšší hodnoty dosáhla v roce 2012, kdy se ocitla na 4,63 %. Následující tabulka č. 12 znázorňuje úvěrové zatížení města Břeclav na konci roku 2014.

Tabulka 12: Úvěrové zatížení města Břeclav (v tis. Kč)

Poskytovatel	Přijetí úvěru	Splatnost	Úroková sazba	Zůstatek k 31. 12. 2014
Česká spořitelna – přeúvěrování investičních staveb	01/2004	11/2017	4,73	14 560,00
Česká spořitelna - odkanalizování	03/2001	09/2014	4,60	0,00
Česká spořitelna – stavba DPS	01/2002	12/2014	5,91	0,00
Komerční banka – vodohospodářská infrastruktura	11/2006	10/2014	0,72	0,00
CELKEM STAV ÚVĚRŮ				14 560,00

Zdroj: vlastní zpracování (2016), data: Závěrečný účet města Břeclav za rok 2014

Za celé sledované období město Břeclav nepřijalo úvěr ani půjčku. V roce 2010 došlo k splatnosti půjčky od Státního fondu životního prostředí, která byla určena na skládku na katastrálním území Charvátská Nová Ves. Splátky probíhaly jednou ročně po dobu 4 let. Zůstatek úvěrů a půjček k 31. 12. 2010 tak činil 82,7 mil. Kč.

K další splatnosti úvěru došlo v roce 2014, kdy došlo ke splacení až tří úvěrů. Dva byly od české spořitelny a jeden od komerční banky. Tudiž od roku 2015 má město Břeclav už pouze jeden nesplacený úvěr a to ve výši 14,5 mil. Kč. Město Břeclav by mohlo být bez úvěru od prosince roku 2017.

4.5 Náměty na zlepšení hospodaření města

Na základě zpracování této bakalářské práce by měly být formulovány náměty na zlepšení hospodaření města v budoucnu. Podle mého názoru Břeclav hospodaří velmi dobře a vytvořit náměty na zlepšení jsou obtížné.

Zlaté pravidlo rozpočtování říká, že žádný subjekt, včetně obce, nemá vydávat více, než činí jeho příjmy do příslušného rozpočtu. Město vykazovalo za sledované období dva schodky, které byly způsobené převážně vysokými investicemi a rekonstrukcemi, které vedly ke zkvalitnění služeb pro obyvatele. Město se snažilo ve sledovaném období uskutečnit celou řadu zateplení a výměnu oken různých budov. Těmito rekonstrukcemi město může ušetřit na běžných výdajích, které je potřebné řešit. Město by mělo důsledněji řešit rozsah svých běžných výdajů, protože v běžných příjmech se takový prostor nenabízí. V zateplování budov a výměně oken by měla obec dále pokračovat a do budoucna navrhuji vytvořit energetické zhodnocení ostatních budov města, které může vést k odhalení zbytečných výdajů.

Současný problém města není ve výši zadluženosti, nýbrž ve vysoké míře mandatorních výdajů. Město by mělo dále pokračovat v celé řadě úspor, jenž už v minulosti některé realizovala. Pro zmírnění vysoké míry mandatorních výdajů navrhuji například sjednotit centrální nákupy obce spolu s příspěvkovými organizacemi. Sjednocením dostanou lepší cenové podmínky a tím může dojít k úsporám. Zavedení centrálních tiskáren na městském úřadě může vést také k mírným úsporám nebo zrušením spolupráce s firmou na úklid, která zabezpečuje pořádek v prostorách městské úřadu a převod úklidu pod město.

K úspoře až 3 mil. Kč by mohlo město dospět zavedením autobusů na stlačený zemní plyn, který je už zavedený v řadě jiných měst. Město Břeclav přispívá na provoz hromadné dopravy 17 mil. Kč ročně, a zavedením těchto autobusů by klesly příspěvky na přibližně 14 mil. Kč. Pro obyvatele města by toto zavedení mohlo způsobit levnější jízdné. Přebytkové finanční prostředky města navrhuji využívat na rozvoj města. Břeclav se díky vysokému polohovému potenciálu může snažit přilákat celou řadu firem k podnikání a vytvoření logistického centra s podporou budoucího Operačního programu Doprava. Přilákání těchto nových firem k podnikání by mohlo vést k zvýšení například majetkových daní, kdy celý výnos plyne do rozpočtu obce.

5 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce byla analýza hospodaření města Břeclav v letech 2010 až 2014 pomocí zvolených metodických postupů a náměty na zlepšení vývoje. Byla provedena analýza majetku města, jednotlivých příjmů a výdajů a následně pomocí vybraných finančních ukazatelů ze soustavy informativních a monitorujících ukazatelů zhodnocena finanční situace města. Na základě získaných poznatků bylo navrženo několik řešení, které mohou vést k lepšímu hospodaření města Břeclav v budoucnu.

V hospodaření města se objevily za sledované období dva schodky, které byly dobře financované, a díky tomu nedošlo k zadlužení. Zadluženost města tak postupně klesala a na konci roku 2014 má Břeclav v zůstatku pouze jeden úvěr. Do budoucna město uvažuje o přijetí dalších úvěrů, které povedou k financování významných investic.

V rámci souhrnného zhodnocení všech sledovaných let nebyly nalezeny žádné významné nedostatky. Přesto, že ve všech letech zastupitelstvo schválilo schodkový rozpočet, tak městu se podařilo po většinu let vykazovat přebytek. Město mělo v roce 2011 i v roce 2012 přebytek i přes nezlepšující se ekonomickou situaci v České republice. Důvodem byl také fakt, že město ani v jednom roce nevyčerpalo stanovenou výši plánovaných výdajů, což mělo také vliv na vznik přebytků místo schodků. Naopak plánované příjmy byly v některých letech překročeny a to například díky novele zákona č.243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní nebo novele zákona o DPH.

Hlavní příjmy plynuly z daňových příjmů a hlavní výdaje na běžné výdaje. Město za období 2010 až 2014 provedlo celou řadu oprav, tudíž i z tohoto hlediska lze říci, že se město snaží zkvalitnit služby pro své obyvatele a návštěvníky města Břeclavi.

Na základě ukazatelů soustavy informativních a monitorujících ukazatelů lze označit hospodaření města za velmi dobré. Z ukazatele celkové (oběžné) likvidity vyplývá, že město je schopno splácet své krátkodobé závazky. Průměrná výše likvidity za sledované období byla 2,04, což se kritické hodnotě 1 stanovené Ministerstvem financí nepřibližuje. Dalším vypracovaným ukazatelem byl ukazatel podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům, který vyšel za sledované období v maximální výši 7,1 %. Tato hodnota se ani zdaleka nepřibližuje hodnotě 25 %, kterou určuje Ministerstvo financí. Posledním ukazatelem byl ukazatel dluhové služby, který by se měl pohybovat

v hodnotách do 30 %. Ani u tohoto ukazatele se město Břeclav nepřiblížilo ke zmiňované hodnotě. Ukazatel nám tedy říká, že město by bylo schopno ve všech sledovaných obdobích čerpat dotaci či úvěr bez problémů.

Celkově je možno zhodnotit hospodaření města Břeclav pozitivně a doporučit pokračovat v takovém hospodaření i v budoucnu. Břeclav je tedy schopna hospodařit efektivně a dokáže uspořít finanční prostředky na investice do budoucna. V analýze hospodaření města jsem nezjistila ani žádná rizika, která mohou mít negativní dopad na hospodaření v budoucnosti.

Seznam použité literatury

ODBORNÁ LITERATURA

BAKEŠ, Milan a kolektiv. *Finanční právo*. 2 vyd. Praha: C.H.Beck, 1999, 416 s. ISBN 80-7179-264-0.

ČERVENKA, Miroslav. *Soustava veřejných rozpočtů*. Praha: Leges, 2009, 208 s. ISBN 978-80-87212-11-0.

HAMERNÍKOVÁ, Bojka; MAAYTOVÁ, Alena a kolektiv. *Veřejné finance*. Praha: ASPI, 2007, 364 s. ISBN 978-80-7357-301-0.

HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*, 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004, 99 s. ISBN 80-210-3356-8.

KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva*. Praha: Leges, 2012, 240 s. ISBN 978-80-87576-28-1.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.

LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. Brno: AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM s.r.o., 2009, 160 s. ISBN 978-80-7204-618-8.

LORENC, Jiří; KAŠPÁRKOVÁ, Jana. *Rozpočtová skladba a účetnictví 2014 pro územní samosprávné celky*. 6.vyd. Polešovice: M LORDY, 2014, 596 s. ISBN 978-80-260-5920-2.

MCKENZIE, Richard; TULLOCK, Gordon. *Modern Political Economy: An introduction to Economics*. New York: McGraw-Hill Book Company, 1978, 640 s. ISBN 978-0070451599.

MORGAN, Douglas F. et al. *Budgeting for local governments and communities*. New York: M.E. Sharpe, Inc., 2014, xiv, 594 s. ISBN 9780765627803.

OTRUSINOVÁ, Milana; KUBÍČKOVÁ, Dana. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek – po novele zákona o účetnictví*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2011, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.

PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 1. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2002. 442 s. ISBN 80-86395-21-9.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1.vyd. Praha: Management Press, 2004, 375 s. ISBN 80-7261-086-4.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření obcí a rozpočet*. Praha: Codex Bohemia, s. r. o., 1997, 296 s. ISBN 80-85963-34-5.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance, úvod do problematiky*. 4. vyd. Praha: ASPI, 2008, 580 s. ISBN 978-80-7357-358-4.

PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. 2. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2009, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. 3. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2015, 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

REKTOŘÍK, Jaroslav. *Jak řídit kraj, město a obec: rukověť územní samosprávy*. Díl II. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2002, 135 s. ISBN 80-210-2955-5.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza – metody, ukazatele, využití v praxi*. Praha: GRADA Publishing, 2007, 120 s. ISBN 978-80-247-1386-1.

SAHULA, Antonín. *Ekonomika a organizace samosprávných územních celků*. Vyd. 1. Praha: Vydavatelství ČVUT, 1997, 165 s. ISBN 80-01-01603-X.

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2011, v, 152 s. ISBN 978-80-251-3386-6.

TOMÁŠKOVÁ, Eva; PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Veřejné finance – ekonomické souvislosti*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. 132 s. ISBN 978-80-210-7749-2.

WILDAVSKY, Aeron B. *Budgeting: a comparative theory of budgetary processes*. 2nd, rev. ed. New Brunswick (U.S.A): Transaction Books, c1986, xii, 403 s. ISBN 0887386040.

ŽEHROVÁ, Jana; PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. Vyd. 2. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2012, 166 s. ISBN 978-80-213-2024-6.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Břeclav: *Historie a současnost* [online]. [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://breclav.eu/historie-a-soucasnost>

Břeclav: *Výherní automaty v Břeclavi* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://breclav.eu/obcan-a-sprava/vyherni-automaty-v-breclavi-vyhlaska-se-menit-nebude-plosny>

Český statistický úřad: *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. 2015 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demograficky-udaju-za-obce-cr>

Český statistický úřad: *Rozmístění a koncentrace obyvatelstva ČR* [online]. 2013 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/4120-03-casova_rada_1961_2001-5__mestske_obyvatelstvo_v_letech_1961_2001_

Český statistický úřad: *Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2015* [online]. 2016 [cit. 2016-03-26]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556287/1300721503.pdf/33e4d70e-e75f-4596-930c-63406c9068d0?version=1.1>

Český statistický úřad: *Malý lexikon obcí České republiky* [online]. 2015 [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2015>

Deník veřejné správy: *Rozpočtové určení daní rok po změně* [online]. 2014 [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6649113>

Integrovaný portál MPSV: *Časové řady míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob* [online]. 2016 [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

Krajský úřad Jihomoravského kraje: *Regulace zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: http://www.kr-jihomoravsky.cz/archiv/linux/metodicke_listy/oe/Dluhova_sluzbaregulace%20zadluzenosti_obci_a_kraju.htm

Město Břeclav: *Občan a správa* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://breclav.eu/obcan-a-sprav>

Ministerstvo financí: *Monitoring hospodaření obcí* [online]. 2012 [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/monitoring-hospodareni-obci>

Monitor: *Město Břeclav* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2010/obce/detail/00283061>

Regionální informační systém: *Obec Břeclav* [online]. [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=584291>

SEZNAM PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územních samosprávných celků a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)

OSTATNÍ ZDROJE

Závěrečné účty města Břeclav za období 2009 – 2014

Strategický plán rozvoje města Břeclavi 2014

Seznam tabulek, grafů a obrázků

Tabulka 1: Velikostní struktura obcí v České republice k 1. 1. 2015.....	14
Tabulka 2: Členění běžného rozpočtu	26
Tabulka 3: Členění kapitálového rozpočtu	26
Tabulka 4: Vývoj počtu obyvatel mezi lety 2005 – 2015.....	37
Tabulka 5: Majetek města Břeclav (v tis. Kč)	41
Tabulka 6: Schválený a skutečný schodek/přebytek (v tis. Kč)	42
Tabulka 7: Vývoj příjmů města Břeclav v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč).....	44
Tabulka 8: Vývoj výdajů města Břeclav v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč).....	48
Tabulka 9: Výpočet běžné likvidity v letech 2010 - 2014.....	52
Tabulka 10: Celková aktiva a cizí zdroje (v tis. Kč)	53
Tabulka 11: Vývoj dluhové služby v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)	54
Tabulka 12: Úvěrové zatížení města Břeclav (v tis. Kč)	55
Graf 1: Vývoj podílu nezaměstnanosti v okrese Břeclav a v České republice (v %).....	39
Graf 2: Vývoj majetku města Břeclav v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč).....	40
Graf 3: Příjmy, výdaje a saldo hospodaření v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč).....	42
Graf 4: Struktura jednotlivých příjmů v letech 2010 – 2014 (v %).....	45
Graf 5: Struktura daňových příjmů v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)	46
Graf 6: Struktura jednotlivých výdajů v letech 2010 – 2014 (v %).....	48
Graf 7: Odvětvové třídění výdajů v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)	50
Graf 8: Vývoj podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %).....	54
Obrázek 1: Schéma veřejné správy.....	11
Obrázek 2: Schéma rozpočtového procesu.....	22